

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Białymstoku

LBI.410.017.02.2019

03023319

Pan
Mariusz Dudziński
Prezes Zarządu Stowarzyszenia N.A.R.E.W. –
Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi
ul. Lipowa 4, 18-106 Turośń Kościelna

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/19/006 - Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w perspektywie finansowej 2014-2020

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie N.A.R.E.W. - Narwiańska Akcja Rozwoju Ekonomicznego Wsi, ul. Lipowa 4, 18-106 Turośń Kościelna (dalej: Stowarzyszenie lub LGD)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mariusz Dudziński, Prezes Zarządu od 21 marca 2019 r. Poprzednio funkcję kierownika jednostki pełnili Prezesi Zarządu: Urszula Jabłońska od 26 lutego 2015 r. do 21 marca 2019 r. i Andrzej Jurczak od 18 grudnia 2006 r. do 26 lutego 2015 r. (akta kontroli, str. 5-11)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Ustanowienie trybu wyboru oraz wybór beneficjentów realizujących Lokalną Strategię Rozwoju.2. Realizacja projektów Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność wybranych do dofinansowania oraz osiąganie zakładanych rezultatów.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2014 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych (28.10.2019 r.)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Białymstoku
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Sławomir Czarnow, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LBI/120/2019 z 13 września 2019 r.2. Wojciech Zambrzycki, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBI/119/2019 z 13 września 2019 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz. U. z 2019 r. poz. 489, ze zm. Dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania LGD w ramach instrumentu Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Działania LGD w zakresie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju z 29 grudnia 2015 r. (dalej: LSR) zostały przygotowane i były realizowane prawidłowo. Regulacje normujące funkcjonowanie LGD oraz tryb wyboru operacji nie naruszały ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności³. Wybór beneficjentów odbywał się zgodnie z obowiązującymi zasadami. Nieprawidłowość, polegająca na zatrudnieniu w kwietniu 2019 roku członka Rady LGD w biurze LGD na umowie o pracę, z naruszeniem art. 4 ust. 4 powołanej ustawy, została usunięta niezwłocznie po jej stwierdzeniu przez Prezesa Zarządu i nie miała wpływu na kontrolowaną działalność.

LGD przestrzegała umowy ramowej z 17 maja 2016 r. i umowy o przyznaniu pomocy z 22 lipca 2016 r. Zalecenia wynikające z kontroli realizacji LSR przeprowadzonych przez Urząd Marszałkowski Województwa Podlaskiego zostały wykonane. Opóźnienie w realizacji dwóch zaleceń z 2017 roku, dotyczących m.in. statutu LGD (wynoszące od trzech do sześciu miesięcy) nie wywarło wpływu na realizację LSR. Przewidziane do uzyskania wskaźniki produktu i rezultatu były weryfikowane i uaktualniane, stosownie do faktycznego postępu we wdrażaniu LSR.

Realizacja projektów wybranych przez LGD do dofinansowania, w tym 27 operacji w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 (dalej: RPO) pozwoliła osiągnąć na koniec 2018 roku ponad 93% poziomu wskaźników produktu, przewidzianych do uzyskania w latach 2016-2018 i wykorzystać 99% środków finansowych przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w LSR w tym okresie. W efekcie LGD uzyskała (aneksem do umowy ramowej z 10 czerwca 2019 r.) zwiększenie środków finansowych na ten cel o łącznie 5.251.848 zł (1.312.962 euro) w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dalej: PROW) i RPO. Zmodyfikowano zarazem LSR, określając w niej przeznaczenie tej kwoty i przewidziane do uzyskania wskaźniki.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Ustanowienie trybu wyboru oraz wybór beneficjentów realizujących Lokalną Strategię Rozwoju

Opis stanu faktycznego

1.1. a) Umowa o warunkach współpracy i sposobie realizacji strategii rozwoju lokalnego przez społeczność między LGD a Województwem Podlaskim, reprezentowanym przez Marszałka i członka Zarządu Województwa została zawarta 17 maja 2016 r. (dalej umowa ramowa). Przewidywała ona, że LGD będzie realizować Strategię Rozwoju Lokalnego w latach 2016-2023 ze środków: PROW, Europejskiego Funduszu Społecznego (dalej: EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (dalej EFRR) w ramach programów RPO oraz PROW. (akta kontroli, str. 16-22)

Zgodnie z ww. umową, LSR realizowana jest na obszarze 11 gmin (całych) z czterech powiatów województwa podlaskiego: białostockiego (Gminy Choroszcz, Łapy, Poświętne, Suraż, Tykocin i Zawady), bielskiego (Wyszki), monieckiego (Krypno) i wysokomazowieckiego (Kobylin-Borzymy i Sokoły). Liczba mieszkańców obszaru objętego LSR według stanu na 31 grudnia 2013 r. i faktycznego miejsca zamieszkania wynosiła zaś 75.879 osób. Natomiast w § 3 ust. 3 umowy ramowej sprecyzowano, że powyższa liczba odnosi się do mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, a ludność miast zamieszkałych przez więcej niż 20.000 mieszkańców wynosiła 0. (akta kontroli, str. 15-22, 98-100)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 1167. Dalej: ustawa RLKS.

⁴ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

b) Umowę ramową zawarto bez warunku wprowadzenia zmian do LSR, stosownie do uchwały Zarządu Województwa z dnia 27 kwietnia 2016 r.⁵ Umowa ta była zmieniana 14 aneksami⁶. Na wniosek LGD dokonano 13 zmian umowy, polegających na akceptacji zmian LSR i jej załączników, a jedna zmiana (aneks nr 5 z 8 czerwca 2017 r.) została przyjęta z inicjatywy Zarządu Województwa i wynikała m.in. ze zmiany formularza umowy, określonego przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. (akta kontroli, str. 16-94, 759-760)

Wprowadzone zmiany polegały głównie na zwiększeniu budżetu LSR (aneks nr 13 z 19.06.2019 r.) oraz na korekcie wymogów dotyczących tzw. kamieni milowych na koniec 2018 roku i 2021 roku (aneksy nr 5 z 8 czerwca 2017 r. i nr 11 z 30 stycznia 2019 r.) i doprecyzowaniu obowiązków stron (aneks nr 5).

Budżet LSR wzrósł w zakresie środków finansowych PROW i RPOWP przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR (z PROW i EFRR), zaś środki z EFS na wdrażanie projektów współpracy i na wsparcie funkcjonowania LGD pozostały bez zmian. Zwiększono środki (kwoty w zł stanowią przeliczenie przy kursie 4 zł/euro⁷):

- PROW z 2.250.000 euro (9.000.000 zł) do 2.497.500 euro (9.900.000 zł) w tym środki z EFRROW wzrosły z 1.431.675 euro do 1.589.156,25 euro,
- RPO z 3.716.007 euro (14.864.027 zł) do 4.781.469 euro (19.125.875 zł), w tym środki z EFRR wzrosły z 1.775.770 euro do 2.841.232 euro. (akta kontroli, str. 17-18, 92-94)

Aneksy nr 5 i 11 zmodyfikowały zasady obniżenia i podwyższenia dofinansowania na koniec 2018 r. i koniec 2021 r. (I i II kamień milowy).

Odnosnie zmian dofinansowania na koniec 2018 r. (I kamień milowy) przewidziano:

- zmniejszenie dofinansowania o 10% w ramach danego programu i o różnicę między planowanym a faktycznym poziomem wykorzystania środków w danym programie, jeśli LGD nie osiągnie co najmniej 20% każdego ze wskaźników produktu, a w przypadku RPOWP – 85% wskaźników produktu ujętych w Ramach Wykonania lub nie wykorzysta co najmniej 20% środków na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR⁸. Po zmianach z lat 2017 i 2019 obniżenie mogło dotyczyć 10% środków danego funduszu, jeśli LGD nie osiągnęłyby co najmniej 40% każdego ze wskaźników produktu oraz 60% średniego poziomu realizacji wszystkich wskaźników produktu (obliczonego jako stosunek sumy poziomów realizacji każdego produktu do liczby wskaźników produktu), a w przypadku RPOWP – 85% wskaźników produktu ujętych w Ramach Wykonania Osi Priorytetowej IX Rozwój Lokalny przewidzianej do osiągnięcia na koniec 2018 roku.
- możliwość podwyższenia kwoty dofinansowania w ramach danego programu do 20% kwoty jego środków, o ile byłyby w programie dostępne, proporcjonalnie do potrzeb zgłoszonych przez LGD, a po zmianie z 2019 roku – podwyższenie kwoty dofinansowania w ramach danego funduszu do 60% kwoty jego środków – jeśli LGD osiągnie poziom co najmniej 50% każdego ze wskaźników produktu, przewidzianego do realizacji w latach 2016-2018 (po zmianie z 2017 roku – 60%), a w przypadku RPOWP co najmniej 85% wskaźników w Ramach Wykonania i wykorzysta co najmniej 40% środków na realizację LSR (po zmianie z 2017 roku – 80% środków na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w latach 2016-2018)⁹, a także zrealizuje zobowiązania określone w umowie ramowej. (akta kontroli, str. 16-23, 49-58, 86-87)

W II kamieniu milowym (31 grudnia 2021 r.) przewidziano zaś zmniejszenie dofinansowania o 30% kwoty niewykorzystanych środków przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR w danym programie, a po zmianie z 2019 roku w danym funduszu – jeśli LGD nie osiągnie co najmniej 85% poziomu każdego ze wskaźników produktu, przewidzianego w LSR, a w przypadku RPOWP – 100% wartości wskaźników produktu ujętych w Ramach

⁵ Uchwała Nr 132/1617/2016 w sprawie zatwierdzenia LSR z załącznikiem.

⁶ 22.07.2016 r., 13.03, 13.04, 8.06, 16.07, 8.08 i 31.10.2017 r., 30.03., 1.08, 17.08.2018 r. oraz 30.01, 14.03, 19.06 i 27.09.2019 r.

⁷ Stosownie do § 4 ust. 3 umowy ramowej.

⁸ W przypadku dofinansowania z PROW dodatkowo co najmniej 10% środków z LSR na operacje dedykowane grupom defaworyzowanym i 20% środków na utworzenie miejsc pracy.

⁹ W przypadku PROW dodatkowo 20% środków z LSR na operacje dedykowane grupom defaworyzowanym i 40% ww. środków na utworzenie miejsc pracy (po zmianie tylko 40% środków na utworzenie miejsc pracy).

Wykonania, przewidzianej do osiągnięcia do końca 2021 r. oraz nie wykorzysta co najmniej 50% środków przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR¹⁰. Zmieniono też zasady ustalania poziomu wskaźników: początkowo przyjęto, że brane będą pod uwagę operacje, dla których płatność została wypłacona beneficjentowi odpowiednio do 31 grudnia 2018 r. i 31 grudnia 2021 r., a aneksem z 8 czerwca 2017 r. ustalono, że będą to operacje, na które do 31 grudnia 2018 r. zostało udzielone wsparcie oraz operacje (ich etapy), które zostały zakończone i płatność została dokonana do 31 grudnia 2021 r.

(akta kontroli, str. 49-58, 86-87)

Dyrektor biura wyjaśniła, że z początkowej treści umowy wynikało, że „LGD jest rozliczana z realizacji wskaźników po płatności ostatecznej dla beneficjentów. LGD po przekazaniu wniosków do UMWP nie ma wpływu na dalszy los projektów, terminy oceny są często bardzo długie (ok. 6 m-cy albo dłużej), beneficjenci różnie podchodzą do realizacji projektów: niejednokrotnie aneksują i wydłużają termin realizacji. Ostatecznie cała procedura może zakończyć się rezygnacją z projektu lub odmową wypłaty środków. Wtedy LGD ponosi tego konsekwencje, a wina żadna”. Zdaniem Dyrektora „wskaźniki realizacji LSR na kamieniach milowych” winny być „liczone na podstawie wybranych operacji przez LGD (w ostateczności na podstawie podpisanych umów beneficjentów z Zarządem Województwa), bo na to mamy wpływ i takie jest nasze zadanie zapisane zarówno w ustawie jak i umowie – dokonać oceny i wyboru operacji w ramach LSR”. Aneks nr 5 wprowadził zmianę sposobu liczenia tylko w I kamieniu milowym (wykonanie na koniec 2018 r.).

(akta kontroli, str. 726)

Ponadto zmiany dotyczyły treści LSR w zakresie:

- charakterystyki procesu decyzyjnego, m.in. kompetencji Walnego Zebrania i Zarządu (zmiany LSR uchwalone 29.06 i 12.12.2016 r., zatwierdzone aneksami nr 1 i 2 do umowy ramowej),
- podziału budżetu między cele LSR (zmiana z 12.12.2016 r. zatwierdzona aneksem nr 2),
- celów i wskaźników produktu LSR (zmiany z 14.02 i 7.03.2017 r., 19.07.2018 r., 6.03., 28.05, 10.06 i 19.09.2019 r. zatwierdzone aneksami nr 3, 4, 10 i 12-14),
- sposobu wyboru i oceny operacji oraz ustanawiania kryteriów wyboru (zmiana z 8.06.2017 r., zatwierdzona aneksem nr 6),
- dostosowania celów, wskaźników i przedsięwzięć do zmian przepisów wykonawczych¹¹ i wytycznych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nr 5/3/2017 (zmiana z 19.06.2018 r., zatwierdzona aneksem nr 9),
- dodania przedsięwzięcia 1.2.2. Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego (zmiana LSR z 10.06.2019 r. zatwierdzona aneksem nr 13),
- załączników do LSR: nr 1 Procedura aktualizacji LSR, nr 3 Plan Działania wskazujący harmonogram osiągania wskaźników produktu i nr 5 Plan komunikacji LGD (zmiany uchwalone 30.08.2017 r., 23.03 i 19.07.2018 r. oraz 28.05.2019 r. zatwierdzone aneksami nr 7, 8, 10 i 13).

(akta kontroli, str. 31-94, 759-767)

Dyrektor Biura LGD wyjaśniła, że choć „zmiana załączników nie wymaga zmiany umowy ale np. zmiana kwot w harmonogramie pomiędzy przedsięwzięciami powoduje zmianę w planie działania i IZ wymaga, aby ten plan zmieniać każdorazowo a to powoduje konieczność zmiany umowy, stąd duża ilość aneksów”. Dodaje też, że „możliwość aktualizacji wskaźników powinna być bardziej elastyczna: zmieniają się realia, LSRy były przyjmowane w 2015 r i nie można zakładać ich utrzymania na takim samym poziomie jak kilka lat temu. Pojawiają się nowe wyzwania i problemy na obszarach LSR – reakcja i rozwiązywanie tychże powinno być szybsze. Ścieżka: monitorowanie - diagnoza - uzasadnianie i uzgodnienia z UM (wszystkie fundusze!) - konsultacje LSR - zmiana LSR (uchwała która wymaga zatwierdzenia przez IZ) - podpisanie aneksu, to bardzo długi proces.”

(akta kontroli, str. 726-727)

¹⁰ W przypadku PROW dodatkowo co najmniej 30% środków na operacje dedykowane grupom defaworyzowanym i 50% środków na utworzenie miejsc pracy – w ramach realizacji LSR.

¹¹ Zmiana rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania "Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność" objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2019 r. poz. 664), wchodząca w życie 9.09.2017 r.

Aneksy do umowy ramowej nie wpływały na zmianę celów ogólnych LSR i zmianę obszaru objętego LSR i nie naruszały art. 14 ust. 4 i 5 ustawy RLKS.

c) Statut LGD (obowiązujący w okresie realizacji LSR) został przyjęty uchwałami: Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia (dalej Walne Zebranie) z 13 października 2015 r., zmienioną 29 czerwca 2016 r. oraz 7 grudnia 2017 r. Statut zawierał elementy określone w art. 4 ustawy RLKS i art. 10 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach¹².
(akta kontroli, str. 133-150)

Do 29 czerwca 2016 r. statut powierzył Walnemu Zebraniu uchwalanie LSR i jej aktualizacji oraz ustalanie kryteriów wyboru operacji. Po zmianie statutu z 29 czerwca 2016 r. do Zarządu należały zmiany LSR w zakresie charakterystyki członków lub partnerów LGD i struktury organu decyzyjnego, a od 7 grudnia 2017 r. zmiany określone w Regulaminie Pracy Zarządu, niezastrzeżone do właściwości innych organów. Zgodnie z ww. Regulaminem były to zmiany w zakresie charakterystyki członków lub partnerów LGD, struktury organu decyzyjnego i wynikające z bieżącej działalności Stowarzyszenia, w szczególności dotyczące dostosowania wskaźników, aktualizacji załączników do LSR, opisów ogólnych, oczywistych omyłek i zmian wynikających z aktów prawnych niezależnych od LGD i z umowy ramowej, a także zmiany harmonogramu naboru wniosków, Księgi procedur wyboru operacji i regulaminu Rady LGD.

Po zmianie z 29 czerwca 2016 r. statut nie przypisał wprost żadnemu organowi ustalania kryteriów wyboru operacji. Walne Zebranie uchwałą z tego dnia (W/107/16) przyjęło zmianę Księgi procedur wyboru operacji, zgodnie z którą zmiana lokalnych kryteriów wyboru operacji dokonywana jest przez Zarząd. (akta kontroli, str. 199-203, 269)

Statut przewidywał, że członkami zwyczajnymi Stowarzyszenia mogą być osoby fizyczne i prawne, działające na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, które przedstawiają rekomendację (pozytywną opinię w tym zakresie) co najmniej jednego członka Zarządu Stowarzyszenia i złożą deklarację członkowską (§ 7). Z dniem 7 grudnia 2017 r. wymóg przedstawienia rekomendacji został zniesiony. Wykonano w ten sposób zalecenie z wystąpienia pokontrolnego Zarządu Województwa¹³ z 29 czerwca 2017 r., opisanego bliżej w dalszej treści wystąpienia.

Utrata członkostwa (§ 8) mogła zaś nastąpić wskutek pisemnej rezygnacji, wykluczenia ze Stowarzyszenia (za działalność niezgodną z jego statutem lub uchwałami władz, brak udziału w pracach Stowarzyszenia lub z powodu pozbawienia praw publicznych prawomocnym wyrokiem sądowym), nieopłacania składek członkowskich za dwa lata, po uprzednim dwukrotnym wezwaniu do ich zapłacenia oraz w razie śmierci osoby fizycznej lub likwidacji osoby prawnej oraz cofnięcia wspomnianej rekomendacji (z dniem 7.12.2017 r. zniesiono tę przesłankę utraty członkostwa).

W statucie przewidziano Radę Stowarzyszenia jako organ decyzyjny, złożony z od 11 do 15 członków wybieranych przez Walne Zebranie. Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR – z zachowaniem zasady bezstronności, polegającej na wyłączeniu z głosowania członka Rady, który może mieć powiązania z wnioskodawcą lub operacją i ustalenie kwoty wsparcia, jak też przygotowanie projektu regulaminu pracy Rady. Uchwalenie tego regulaminu należało początkowo do Walnego Zebrania, a od 29 czerwca 2016 r. – do Zarządu. Statut ustalił, że w skład Rady wchodzi przedstawiciele władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców, przy czym żadna grupa interesu nie może posiadać więcej niż 49% praw głosu. Postanowienia te odpowiadały art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1303/13¹⁴ i art. 4 ustawy RLKS.
(akta kontroli, str. 134-150)

Statut LGD, ani LSR nie definiowały pojęcia grupy interesu, przewidywały natomiast w składzie Rady przedstawicieli władzy publicznej, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców (§ 18 statutu i str. 8 LSR). Przewodniczący Rady LGD wyjaśnił, że: „*Ciągle mamy problemy z interpretacją grup interesu, np. nie mamy pewności kto należy do władzy*

¹² Dz. U. z 2019 r. poz. 713.

¹³ W którego imieniu działał Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich UMWP.

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące EFRR, EFS, FS, EFROW oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące EFRR, EFS, FS i EFMR oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320, ze zm.).

publicznej (czy np. radny też), więc na wszelki wypadek szeroko to przyjmujemy. Wytyczne pomagają, ale nie rozwiewają wszystkich wątpliwości i wtedy korzystamy z wiedzy pracowników biura LGD (...) bądź pracowników UWMP (ale jest to wiedza uzyskana ustnie, telefonicznie, zatem bywa, że ulega zmianie)". Podał także, że: „1) LGD nie określiło grup interesów w kontekście własnej LSR, jej celów, przedsięwzięć, nie ustalono też żadnych powiązań branżowych, a to jest niezbędne dla badania grup interesów innych niż władza publiczna, 2) członkowie rady w rejestrze interesów nie wykazują przynależności do żadnej grupy interesów innej niż władza publiczna, 3) biuro LGD zapoznało radę z wytycznymi Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z marca 2017 r.¹⁵ z których wynika, że podstawową grupą interesów której występowanie należy badać jest grupa interesów władza publiczna”. „Powodem dla którego nie bada się innych grup interesu jest to, że grupy takie w naszej radzie nie występują, wobec czego nie wypełnia się wszystkich kolumn w dokumencie pn. „Ustalenie wymaganego kworum i zachowania parytetu w procedurze oceny i wyboru operacji” (akta kontroli, str. 743-746)

Skład Rady wynosił: 11 członków od 13 października 2015 r. do 8 czerwca 2017 r., a następnie 15 członków, wybieranych przez Walne Zebranie. Pierwszy skład Rady został zgłoszony UMWP wraz z wnioskiem o wybór LSR z 30 grudnia 2015 r. Z materiałów, dostępnych w biurze LGD (protokoły Walnych Zebrań, załącznik do wniosku o wybór LSR, rejestr interesów) wynika, że żaden sektor nie dysponował ponad 49% praw głosu.

W okresie 13 października 2015 r. – 8 czerwca 2017 r. w skład Rady wchodził przedstawiciele sektora gospodarczego oraz mieszkańców – po czterech (w tym dwóch zaliczonych do obydwu tych sektorów; łącznie sześć osób), sektora publicznego – trzech i sektora społecznego – dwóch. Poszczególne sektory mogły uzyskać maksymalnie: po 36% głosów (gospodarczy i mieszkańcy), 27% głosów (publiczny) i 18% głosów (społeczny), przy czym 18% głosów przypadło członkom reprezentującym dwa sektory naraz.

8 czerwca 2017 r. Walne Zebranie wybrało kolejnych czterech członków Rady, jednego z sektora społecznego i trzech mieszkańców (każdy z innej gminy). 19 czerwca 2018 r. przyjęto rezygnację członka z sektora gospodarczego i wybrano na to miejsce członka z tego samego sektora. Po tych zmianach liczba członków, przypisanych do danych sektorów wynosiła: mieszkańców – siedem, gospodarczego – czterech (dwie osoby z tych sektorów zaliczano zarówno do sektora gospodarczego, jak i do mieszkańców), społecznego oraz publicznego – po trzech. Poszczególne sektory mogły uzyskać maksymalnie: 47% głosów (mieszkańcy), 27% głosów (gospodarczy) i po 20% głosów (publiczny i społeczny), przy czym 13% głosów przypadło członkom reprezentującym dwa sektory naraz. (akta kontroli, str. 204-209)

Do sektora publicznego zaliczono dyrektorów gminnej biblioteki (Poświętne), ośrodka kultury (Krypno) i centrum kultury i sportu (Choroszcz). Zarazem pięciu, a od 8 czerwca 2017 r. sześciu członków, zaliczonych do sektorów: społecznego (dwóch), mieszkańców (dwóch, a następnie trzech) lub gospodarczego (jeden) pełniło funkcje publiczne (radna Gminy Kobylin-Borzemy i pracownik Narwiańskiego Parku Narodowego, pracownicy urzędów gmin/miejskich w Łapach, Sokolach, Zawadach lub Turośni Kościelnej, dyrektor centrum bibliotecznokulturalnego w Wyszkach). Osoby z sektora społecznego działały w organizacjach pozarządowych, a zaliczane do mieszkańców mieszkaly na terenie gmin, objętych LGD. Osoby z sektora gospodarczego opłacały podatek w formie łącznego zobowiązania pieniężnego, były zarejestrowane w CEIDG lub reprezentowały przedsiębiorcę. Przynajmniej jeden członek Rady pochodził z terenu każdej z 11 gmin, będących członkiem LGD. W rejestrze interesów członków Rady, prowadzonym przez biuro LGD, odnotowywano ich powiązania z potencjalnymi wnioskodawcami, przynależność do danego sektora lub do grupy interesu. Wg stanu na 26 sierpnia 2019 r. wykazano przynależność siedmiu osób do grupy interesu władza publiczna¹⁶. (akta kontroli, str. 204-228)

¹⁵ Wytyczne nr 3/1/2017 z 21 marca 2017 r. w zakresie niektórych zasad dokonywania wyboru operacji przez lokalne grupy działania.

¹⁶ W tym jako reprezentant jednostki organizacyjnej wykonującej zadania publiczne (4), osoba zatrudniona w jednostce sektora finansów publicznych (2) lub radny gminy (1).

W regulaminie pracy Rady, przyjętym przez Walne Zebranie 29 grudnia 2015 r. ustalono w szczególności zasady zwoływania, organizacji i dokumentowania jej posiedzeń (protokołowania), wprowadzono obowiązek uczestnictwa członków w posiedzeniach i podnoszenia swoich kwalifikacji. Przewodniczący Rady organizuje jej pracę, zwołuje posiedzenia i im przewodniczy oraz reprezentuje Radę na zewnątrz. Posiedzenia Rady miały być jawne, a ich termin podany do publicznej wiadomości na stronie internetowej i tablicy ogłoszeń LGD, na trzy dni przed posiedzeniem (§ 8-9). (akta kontroli, str. 152-193)

d) W LGD przyjęto właściwy tryb wyboru beneficjentów realizujących LSR. Ustanowiony został regulamin pracy Rady (odpowiedzialnej za wybór operacji) i Księga Procedur Wyboru Operacji w Ramach Wdrażania Wielofunduszowej LSR 2014–2020 Stowarzyszenia N.A.R.E.W. (dalej: Księga Procedur). Księga ta zawierała procedury dotyczące: [1] uzgadniania terminu i warunków naboru wniosków, [2] ustalenia lub zmiany kryteriów oceny operacji, [3] oceny wniosków i wyboru operacji oraz ustalania kwot wsparcia, [4] przekazywania do Samorządu Województwa dokumentacji dotyczącej przeprowadzonego wyboru wniosków, [5] wyboru operacji własnych.

(akta kontroli, str. 162-193, 527)

W Księdze Procedur ustalono sposób oceny zgodności operacji z LSR i wyboru operacji do dofinansowania, w tym postępowania w przypadku, gdy kilka operacji otrzymało jednakową liczbę punktów, a limit dostępnych środków nie pozwala na dofinansowanie wszystkich. W takim przypadku o miejscu na liście operacji wybranych decyduje: [1] procentowa wysokość wkładu własnego deklarowana przez wnioskodawców w stosunku do wysokości kosztów kwalifikowanych, zgodnie z zasadą: „im większy procentowy wkład własny, tym wyższe miejsce na liście”, a w przypadku gdy ta metoda selekcji okaże się nie nieskuteczna, [2] liczba przyznanych punktów w kryterium wyboru operacji oddziaływanie operacji na grupy defaworyzowane¹⁷, zgodnie z zasadą: „im więcej punktów w ramach kryterium, tym wyższe miejsce na liście”, a w przypadku gdy ta metoda selekcji okaże się nieskuteczna, [3] czas złożenia wniosku w biurze LGD zgodnie z zasadą „im wcześniejsza data, godzina i minuta złożenia wniosku (...) tym wyższe miejsce na liście”.

Księga Procedur określała sposób informowania o wynikach oceny i możliwości wniesienia protestu. Wskazano, że w przypadku operacji wybranych przez LGD do finansowania, które mieszczą się w limicie środków, informacja o wynikach oceny i wyboru operacji przekazywana jest jako skan pisma przesyłany drogą poczty elektronicznej, o ile wnioskodawca podał adres email. W pozostałych przypadkach, skan pisma jest przekazywany drogą poczty elektronicznej, a oryginał pisma – listem poleconym za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.

(akta kontroli, str. 528-559)

Załącznikami do Księgi Procedur były wzory deklaracji o zachowaniu bezstronności członków Rady i pracowników biura. Wypełnione deklaracje znajdowały się w dokumentacji z posiedzeń Rady. Osoby, które w tych deklaracjach stwierdzały, że w jakikolwiek sposób ich wybór może nie być obiektywny, nie uczestniczyły w głosowaniach nad wnioskami (stwierdzono na podstawie analizy trzech naborów: 2/2017, 8/2018, 7/2019, które opisano również w dalszej części wystąpienia).

(akta kontroli, str. 528)

Księga Procedur zawierała również m.in.: [1] procedurę organizacji naborów, od określenia dostępnych środków finansowych, poprzez ustalanie terminów naboru – w uzgodnieniu z Samorządem Województwa, [2] sposób ustalenia kwoty wsparcia.

Księga Procedur i jej zaktualizowane wersje dostępne są na stronie internetowej LGD www.stowarzyszenienarew.org.pl (ww. adres podano też w Księdze Procedur).

(akta kontroli str. 528-579)

¹⁷ Grupą defaworyzowaną w LSR określono bezrobotną młodzież, która w przypadku braku szybkiej interwencji, wyjedzie w poszukiwaniu pracy do dużych ośrodków miejskich lub za granicę; kobiety na obszarach wiejskich i tzw. „domownicy” w małych gospodarstwach rolnych generujący „ukryte bezrobocie”; osoby starsze i niesamodzielne z powodu wieku, czy choroby, a także osoby niepełnosprawne, które wymagają m.in. rozwoju różnego typu usług opiekuńczych.

W latach 2016–2018 w Księdze Procedur wprowadzane były zmiany (każdorazowo uzgadniane z Zarządem Województwa), w których ustalono m.in., że:

- 29 czerwca 2016 r. – kolejne zmiany Lokalnych Kryteriów Wyboru Operacji będą dokonywane przez Zarząd a nie Walne Zebranie jak dotychczas,
- 16 września i 12 grudnia 2016 r. – aby otrzymać wsparcie wniosek musi uzyskać minimum odpowiednio 60% i 40% maksymalnej sumy punktów z kryteriów branych pod uwagę podczas oceny (poszczególne kryteria miały przypisane wartości punktowe, do 16.09.2016 r. LGD nie organizowała konkursów z RPO i minimum to nie było określone),
- 30 sierpnia 2017 r. – w *Procedurze oceny wniosków i wyboru operacji oraz ustalania kwot wsparcia* uregulowano sposób uzyskiwania wyjaśnień od wnioskodawców podczas procedury oceny – wcześniej nie było takich zapisów; nastąpiły zmiany wzoru decyzji o wyborze/niewybraniu operacji do finansowania oraz wzoru dokumentu do wyliczania kworum na posiedzeniach Rady Stowarzyszenia,
- 22 stycznia 2018 r. – nastąpił podział procedur na części opisujące konkursy w ramach PROW i w ramach RPOWP, zmieniono treść pisma zawiadamiającego wnioskodawcę o wyborze/niewybraniu operacji,
- 12 października 2018 r. – przyjęto zmianę Lokalnych Kryteriów Wyboru Operacji, co szerzej opisano w dalszej treści wystąpienia. (akta kontroli str. 527)

Dla zapewnienia parytetu w poszczególnych głosowaniach Rady, gwarantującego, że co najmniej 50% głosów podczas dokonywania wyboru wniosków do dofinansowania pochodzi od członków, którzy nie są przedstawicielami sektora publicznego w Regulaminie pracy Rady¹⁸ (rozdział VI) określono, że decyzje Rady w przedmiocie wyboru operacji i ustalania kwot wsparcia podejmuje Rada składająca się z co najmniej 50% z przedstawicieli sektora gospodarczego, społecznego i mieszkańców. Na poziomie podejmowania decyzji ani władze publiczne, ani żadna grupa interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu. Jednocześnie w Księdze Procedur ustalono, że Przewodniczący Rady weryfikuje, czy spełnione będą warunki zgodnie z art. 32 ust. 2 pkt b rozporządzenia 1303/2013 (tj. w składzie organu decyzyjnego władze publiczne ani pozostałe grupy interesu nie posiadają więcej niż 49% głosów) i czy zagwarantowane jest, aby w przypadku każdej operacji co najmniej 50% głosów decydujących o jej wyborze pochodziło od członków niebędących władzami publicznymi – weryfikacja ta dotyczy składu podejmującego finalną i wiążącą decyzję o wyborze operacji czyli podjęcie uchwały o wyborze. Nie stwierdzono rozbieżności w opisie systemu głosowania w różnych dokumentach.

(akta kontroli, str. 163-193)

Podział zadań i zakres odpowiedzialności poszczególnych organów LGD w procesie oceny wniosków był ustalony w sposób przejrzysty i nie naruszał przepisów ustawy RLKS.

W statucie LGD wskazano (§18 pkt 4), że do wyłącznej kompetencji Rady należy: [1] wybór operacji w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia nr 1303/2013, które mają być realizowane w ramach LSR i [2] ustalenie kwoty wsparcia. Sposób określania kworum oraz głosowania uregulowano w Regulaminie pracy Rady od 16 czerwca 2017 r. (wcześniej nie było to określone) w § 10 pkt 4. Przyjęto wtedy, że uchwały podejmowane są zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej 50% członków statutowego składu Rady, co 16 stycznia 2018 r. zmieniono na zwykłą większość głosów członków obecnych podczas głosowania. Usunięto również z §11 punkty 5 i 6, mówiące o wyborze komisji, złożonej z dwóch członków Rady, której zadaniem było czuwanie nad prawidłowym przebiegiem procesu oceny i wyboru, poprawności dokumentacji oraz zgodności formalnej. Zgodnie z §14 regulaminu pracy Rady, protokoły z jej posiedzeń były jawne i każdorazowo po zakończeniu posiedzenia biuro LGD publikuje na stronie internetowej protokół tego posiedzenia, zawierający informacje o wyłączeniach z procesu decyzyjnego, ze wskazaniem których wniosków wyłączenie dotyczy. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w biurze Stowarzyszenia. (akta kontroli, str. 134-150)

¹⁸ Załącznik do uchwały nr W/III/01/15 Walnego Zebrania Członków z 29.12.2015r. w sprawie przyjęcia zmian w Regulaminie pracy Rady oraz zmiany z: 8.06. 2017 r., 7.12.2017 r., 19.07.2018 r. i 13.02.2019 r.

Ustalanie i zmiana Lokalnych Kryteriów Wyboru Operacji (po przeprowadzeniu konsultacji) do 29 czerwca 2016 r. stanowiła kompetencję Walnego Zebrania, a po tym dniu – Zarządu. Opis sposobu przeprowadzenia konsultacji znajdował się w Księdze Procedur. Do 8 czerwca 2017 r. w procedurach Stowarzyszenia występowała nieścisłość, na którą zwrócono uwagę podczas kontroli UMWP w 2017 r. Mianowicie w rozdziale VI LSR „Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru” wskazano, że zmiana lokalnych kryteriów wyboru operacji dokonywana jest przez Walne Zebranie, choć od 29 czerwca 2016 r. znajdowało się to już w gestii Zarządu. (akta kontroli str. 269, 525-596)

Opracowane zostały Lokalne Kryteria Wyboru Operacji, stanowiące część Księgi Procedur. Obejmowały one 29 punktowanych kryteriów. Nie wszystkie kryteria dotyczyły każdego naboru, kryteria związane z danym naborem (w zależności od rodzaju przedsięwzięcia nim objętego) publikowano wraz z jego ogłoszeniem. Księga Procedur nie była zmieniana w trakcie ogłoszonego naboru (co stwierdzono na podstawie analizy trzech naborów: 2/2017, 8/2018, 7/2019, które opisano również w dalszej części wystąpienia) i w ramach jednego naboru stosowano jednolite kryteria. Lokalne Kryteria Wyboru Operacji zmieniono jeden raz, z dochowaniem procedury zmiany kryteriów, ustalonej w Księdze Procedur. W dniach 18 września – 3 października 2018 r. prowadzono konsultacje, a 2 października 2018 r. na stronie internetowej LGD zamieszczono ogłoszenie o spotkaniu konsultacyjnym w sprawie aktualizacji kryteriów na dzień 8 października 2018 r. godz.16:00, w siedzibie Stowarzyszenia. W spotkaniu tym nie uczestniczyły żadne podmioty. Zarządu LGD 12 października 2018 r. na posiedzeniu dokonał zmian w lokalnych kryteriach wyboru operacji¹⁹. Dyrektor biura LGD wyjaśniła, że zmiany te „miały charakter porządkujący i usprawniający pracę, wynikały też z oceny własnej tych kryteriów przez Radę i złożonego wniosku o zmianę”. Najważniejszymi zmianami były:

- połączenie kryteriów (13) Charakter rozwijanej działalności i (14) Charakter podejmowanej działalności i ustanowienie jednego kryterium (13) charakter podejmowanej/rozwijanej działalności. Dyrektor Biura wyjaśniła, że pierwotnie te dwa kryteria były rozdzielone, choć się powtarzały i dotyczyły tego samego przedsięwzięcia 1.2.1. (rozwój i podejmowanie działalności) – co uznano za omyłkę pisarską,
- zmiana punktacji w kryterium (20) Wnioskodawca jest organizacją pozarządową i/lub projekt realizowany jest w partnerstwie z organizacją pozarządową – 10 pkt dla organizacji pozarządowej zarejestrowanej i działającej na obszarze LSR (wcześniej nie było warunku działania na obszarze LSR), 8 pkt dla organizacji pozarządowej (przed zmianą 10 pkt), 6 pkt za projekt realizowany w partnerstwie z organizacją pozarządową zarejestrowaną i działającą na obszarze LSR (wcześniej nie było warunku działania na obszarze LSR), 4 pkt za projekt realizowany w partnerstwie z organizacją pozarządową (wcześniej 6 pkt), 0 pkt – wnioskodawca nie jest organizacją pozarządową ani projekt nie jest realizowany w partnerstwie z taką organizacją pozarządową. Dyrektor Biura wyjaśniła, że wnoszący o tę zmianę (przyjętą zgodnie z jego wnioskiem) uzasadniał ją tym, że organizacje pozarządowe mające siedzibę i działające na obszarze LSR powinny być dodatkowo premiowane, tak by mogły mieć równe szanse w konkurencji z organizacjami pozarządowymi np. z Białegostoku. „Propozycję tę uznano za zasadną, ponieważ „LEADER jest działaniem terytorialnym, a to oznacza że rozwijamy konkretny obszar i związane z nim instytucje”;
- usunięcie kryteriów (26) Kwalifikacje uczestników projektów i (27) Trwałość i efektywność zatrudnieniowa projektu, gdyż „zmieniły się przepisy SZOOP dotyczące przedsięwzięć ocenianych w tych kryteriach (przedsięwzięcia EFS) i nie ocenia się już ilości osób które uzyskały kwalifikacje po opuszczeniu programu oraz nie ma wymogu pracy min. sześć miesięcy po opuszczeniu programu”. (akta kontroli str. 552-579, 726-728)

Zgodnie z rozdziałem VI LSR LGD nie przewiduje realizacji projektów grantowych. W związku z tym nie określono kwoty środków przeznaczonych na te projekty i planowanych do osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu. (akta kontroli str. 523-525)

¹⁹ Uchwała Nr Z/XXVIII/02/18 Zarządu Stowarzyszenia z 12.10.2018 r.

1.2.a) W latach 2016-2019 (I półrocze) Stowarzyszenie planowało ogłosić 23 nabory i tyle zostało ogłoszonych. Zmieniany był jednak ich harmonogram, a powodami – według informacji przekazanych przez Dyrektora biura LSR – były:

- konieczność powtarzania naborów jeśli nie wpłynęły żadne wnioski oraz gdy wnioski wpłynęły, lecz zostały wycofane na różnym etapie oceny (nawet przed podpisaniem umowy z Zarządem Województwa),
- konieczność dostosowania kwot dostępnych w ramach poszczególnych przedsięwzięć, w przypadkach gdy w ramach danego przedsięwzięcia przeprowadzono więcej niż jeden nabór, w kolejnym należało uwzględnić ewentualne różnice wynikające z zakontraktowanych kwot z poprzedniego,
- konieczność wprowadzenia nowych przedsięwzięć z uwagi na otrzymanie dodatkowych środków finansowych z tytułu wysokiej oceny LGD na koniec 2018 r. (dodatkowe środki w kwocie 1.313 tys. euro/5.251,8 tys. zł, aneksem nr 13 do umowy ramowej).

(akta kontroli str. 92-93, 513, 580)

b) Proces ustalania terminu zamieszczania ogłoszeń o naborze i treść ogłoszenia przeprowadzano zgodnie z art. 19 ustawy RLKS. Na podstawie analizy trzech naborów (2/2017, 8/2018 i 7/2019)²⁰ ustalono, że każdorazowo:

- harmonogram naboru uzgodniony został z Instytucją Zarządzającą i nastąpiło to w terminie nie późniejszym niż 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków,
- umieszczenie ogłoszenia o naborze na stronie internetowej Stowarzyszenia następowało nie wcześniej niż 30 dni i nie później niż 14 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków,
- ogłoszenia zawierały m.in.: termin i miejsce składania wniosków, formy wsparcia, zakres tematyczny operacji, warunki udzielenia wsparcia, kryteria wyboru (opisane w załącznikach do ogłoszenia), informację o wymaganych dokumentach, wysokość limitu środków w ramach naboru.

(akta kontroli str. 595-596)

c) W latach 2014-2019 (do 19 września) Stowarzyszenie zatrudniało łącznie 13 pracowników, od dwóch (wg stanu na 1.01.2014 r.) do pięciu (wg stanu na 19.09.2019 r., w tym jedna osoba na urlopie macierzyńskim). Wzrost zatrudnienia do co najmniej czterech osób nastąpił w związku z podpisaniem umowy o przyznaniu pomocy z 22 lipca 2016 r. (opisanej w dalszej części wystąpienia). Siedmiu pracowników złożyło oświadczenie, że w okresie zatrudnienia w Stowarzyszeniu nie będą świadczyć odpłatnego doradztwa na rzecz podmiotów ubiegających się o wsparcie. Żaden akt prawny nie określał obowiązku składania takich oświadczeń, a obowiązek świadczenia bezpłatnego doradztwa wynikał z § 5 ust. 1 pkt 5 umowy ramowej. Dyrektor biura LGD wyjaśniła, że w przypadku trzech pracowników oświadczenia nie były wymagane, bo nie świadczyli oni doradztwa, kolejna osoba pracowała w czasie poprzedniej perspektywy finansowej (2007-2013), kiedy nie było zakazu świadczenia odpłatnego doradztwa. W przypadku kolejnych dwóch osób „oświadczenia nie zostały wzięte przez niedopatrzenie, jednak pracownicy te były informowane o istniejącym zakazie świadczenia odpłatnego doradztwa na rzecz podmiotów ubiegających się o wsparcie realizacji w ramach LSR. Powyższego niedopatrzenia nie zniwelowano z tytułu krótkiego okresu pracy ww. pracownik”. Przeprowadzona w toku kontroli analiza danych dostępnych w biurze LGD oraz w internecie nie wskazała na występowanie konfliktu interesów pracowników biura LGD i świadczenia przez nich odpłatnego doradztwa podmiotom ubiegającym się o wsparcie. Natomiast jeden pracownik LGD był równocześnie członkiem Rady, co szerzej opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 581-584)

d) Badaniem NIK objęto trzy nabory operacji realizujących cele LSR, po jednym z lat 2017-2019 według kryterium najwyższej wartości dofinansowania udzielonej w ramach tych naborów. W związku z tak przyjętym założeniem badaniem objęto osiem wniosków, z których żaden nie został odrzucony:

²⁰ Po jednym naborze z lat 2017-2019 według kryterium najwyższej wartości dofinansowania udzielonej w ramach naborów z tych lat.

- W ramach naboru 2/2017 „Infrastruktura usług integracji społecznej oraz aktywizacji zawodowej na obszarze N.A.R.E.W.” złożone zostały cztery wnioski na łączną wartość 2.003,28 tys. zł.
 - W naborze 8/2018 „Poprawa estetyki miejscowości obszaru LGD N.A.R.E.W.” złożono dwa wnioski na łączną wartość 2.125,93 tys. zł.
 - W naborze 7/2019 „Infrastruktura społeczna na rzecz aktywizacji i reintegracji społeczno-zawodowej LGD N.A.R.E.W.” złożone zostały również dwa wnioski na łączną wartość 4.167,84 tys. zł.
 - Operacje wybrane w ramach powyższych naborów były zgodne z LSR, a ich zakres tematyczny odpowiadał wskazanemu w ogłoszeniach o naborze. Podczas oceny wniosków zastosowano kryteria wyboru zgodne z przyjętymi procedurami. Ocena zgodności z LSR została przeprowadzona prawidłowo, a punktacja przyznana każdemu wnioskowi była powyżej minimum uprawniającego do otrzymania wsparcia finansowego.
 - Podczas wyboru operacji z analizowanych naborów zachowano skład Rady zgodny z wymaganiami określonymi w art. 32 ust. 2 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013 oraz zachowano paritet określony w art. 34 ust. 3 lit. b ww. rozporządzenia.
 - Wnioskodawcom każdorazowo terminowo przekazano informację o wyborze operacji. W informacji o wynikach naboru 2/2017 brakowało wskazania liczby uzyskanych punktów i uzasadnienia oceny (art. 21 ust. 5 i 5a ustawy RLKS), na co zwrócił uwagę UMWP podczas kontroli w 2017 r.²¹ W wyniku realizacji zaleceń pokontrolnych błąd ten nie pojawił się już w naborach 8/2018 i 7/2019, a informacje przekazane wnioskodawcom zawierały wszystkie elementy wskazane w art. 21 ustawy RLKS.
 - W żadnym z badanych naborów nie został złożony protest. W informacji o wyniku naboru 2/2017 pouczono o możliwości wniesienia protestu jedynie od negatywnej oceny zgodności operacji z LSR. Tymczasem zgodnie z art. 22 ustawy RLKS protest można złożyć również od [1] nieuzyskania przez operację minimalnej liczby punktów, [2] wyniku wyboru, który powoduje, że operacja nie mieści się w limicie środków wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o udzielenie wsparcia, albo [3] ustalenia przez LGD kwoty wsparcia niższej niż wnioskowana. Na powyższe zwrócił uwagę również UMWP podczas kontroli w 2017 roku i błąd ten nie pojawiał się już w informacjach o wynikach naborów 8/2018 i 7/2019.
 - Terminowo przekazano Zarządowi Województwa wnioski o udzielenie wsparcia, dotyczące wybranych operacji wraz z dokumentami potwierdzającymi dokonanie wyboru operacji. (akta kontroli str. 594, 597-628)
- e) W latach 2016 – 2019 (I półrocze) Stowarzyszenie na przeprowadzenie naborów w ramach RPO dysponowało budżetem w wysokości 14.684 tys. zł, w ramach tej kwoty przeprowadziło 21 naborów, w których do rozdysponowania przeznaczonych było łącznie 27.931 tys. zł na realizację operacji w ramach LSR. Powyższa kwota stanowi skumulowaną wartość wszystkich naborów w ramach RPO, także tych w których: nie złożono wniosków (trzy nabory) lub wnioskodawcy, mimo wyboru operacji, nie podpisali umowy z Zarządem Województwa (kolejne trzy nabory), wybrane przez LGD wnioski zostały odrzucone na późniejszym etapie przez Zarząd Województwa (siedem). W efekcie nabory były ponawiane. Złożone zostały razem 42 wnioski o łącznej wartości 22.326,4 tys. zł, a wybranych do dofinansowania zostało 41 wniosków na kwotę 21.348,8 tys. zł²². Zarząd Województwa podpisał umowy na łączną wartość 8.447,2 tys. zł²³. Dla poszczególnych zakresów tematycznych wartość podpisanych umów przedstawiała się następująco:
- Poprawa estetyki miejscowości obszaru LGD – w dwóch naborach złożono sześć wniosków na łączną kwotę 4.129,21 tys. zł i taką kwotę wsparcia ustaliła Rada LGD, a Zarząd Województwa zawarł sześć umów na łączną wartość 4.128,33 tys. zł.

²¹ Wystąpienie pokontrolne ROW-IX.44.8.2017 z 29.06.2017 r.

²² Do końca 2018 roku złożono 28 wniosków, z których LGD wybrała do dofinansowania 27.

²³ W naborze 7/2019 z I półrocza 2019 r. nie został jeszcze zakończony proces analizy wniosków przez Zarząd Województwa i nie zapadło rozstrzygnięcie w sprawie udzielenia wsparcia.

- Wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców LGD pozostających poza rynkiem pracy – w dwóch naborach złożono trzy wnioski na łączną wartość 2.449,22 zł, Rada LGD ustaliła wsparcie dla dwóch wniosków na łączną kwotę 1.471,65 tys. zł, a Zarząd Województwa zawarł jedną umowę na 994,51 tys. zł, a jeden wniosek odrzucił.
- Dbalność o obiekty zabytkowe obszaru LGD – w trzech naborach złożono pięć wniosków na łączną wartość 2.194,97 tys. zł i takie wsparcie ustaliła Rada LGD, zaś Zarząd Województwa zawarł trzy umowy na łączną kwotę 697,76 tys. zł, a dwa wnioski odrzucił.
- Wsparcie edukacji dzieci w małych szkołach na terenie LGD – w trzech naborach złożono siedem wniosków na łączną kwotę 1.917,62 tys. zł i taką kwotę wsparcia ustaliła Rada LGD, a Zarząd Województwa zawarł cztery umowy na łączną wartość 858,95 tys. zł, a trzy wnioski odrzucił.
- Inwestycje na rzecz ekologii i OZE w gospodarstwach domowych LGD – w dwóch naborach wpłynęły dwa wnioski na łączną wartość 968,77 tys. zł i taką kwotę wsparcia ustaliła Rada LGD, a Zarząd Województwa zawarł dwie umowy o wartości 807,37 tys. zł.
- Infrastruktura usług integracji społecznej oraz aktywizacji zawodowej na obszarze LGD – w dwóch naborach wpłynęły trzy wnioski na łączną wartość 985,47 tys. zł i takie wsparcie ustaliła Rada LGD, Zarząd Województwa zawarł zaś dwie umowy na łączną kwotę 503,82 tys. zł, a jeden wniosek odrzucił.
- Zapewnienie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na terenie LGD – w dwóch naborach wpłynęły trzy wnioski na łączną kwotę 237,25 tys. zł i takie wsparcie ustaliła Rada LGD, Zarząd Województwa podpisał trzy umowy o wartości 237,15 tys. zł.
- Infrastruktura społeczna na rzecz aktywizacji i reintegracji społeczno-zawodowej LGD – przeprowadzono łącznie dwa nabory w których wpłynęło 10 wniosków na łączną wartość 7.426,15 tys. zł, w pierwszym naborze wnioskodawcy wycofali osiem wniosków przed podpisaniem umowy z Zarządem Województwa lub rozwiązali umowy, a w kolejnym dwa wnioski na łącznie 4.167,81 tys. zł były w trakcie analizy przez Zarząd Województwa.
- Projekty aktywności lokalnej społeczności LGD – w dwóch naborach złożono trzy wnioski na łączną wartość 2.017,69 tys. zł, które wnioskodawcy wycofali przed podpisaniem umowy z Zarządem Województwa lub rozwiązali umowy, w trzecim ogłoszonym naborze nie złożono wniosków.

W jednym z naborów kwota do rozdysponowania przewyższała wartość złożonych wniosków i choć oba wnioski uzyskały wymaganą liczbę punktów, jeden z nich – na kwotę 977,57 tys. zł – nie został wybrany do finansowania²⁴. W naborach z RPO nie składano protestów.

Spośród 42 wniosków złożonych w naborach z RPO, 31 (73,8%) złożyli członkowie władz LGD²⁵, wszystkie z nich zostały wybrane przez Radę Stowarzyszenia do realizacji (75,6% wniosków wybranych). Wartość operacji wybranych, o które wnioskowali członkowie władz LGD wyniosła 14.950 tys. zł, co stanowiło 53,5% limitu dostępnych środków finansowych oraz 67,0% wartości ogółem złożonych wniosków i 70,0% wartości wniosków wybranych przez Radę do realizacji. (akta kontroli str. 514-522)

f) Problemy w realizacji i wdrażaniu LSR i we współpracy z UMWP były m.in. przedmiotem dwóch warsztatów analitycznych, zorganizowanych przez LGD 14 lutego 2018 r. (za okres od maja 2016 r. do końca 2017 r.) i 13 lutego 2019 r. (za okres do końca 2018 r.) z udziałem członków Zarządu i Rady LGD i pracowników biura LGD. W wyniku obu warsztatów wypracowano następujące wnioski:

- 1) „usprawnić przepływ informacji ze strony Samorządu Województwa w kierunku LGD, w tym realizować cykliczne spotkania nt. aktualnych problemów i postępów we wdrażaniu”,
- 2) „przyspieszyć proces oceny wniosków (w szczególności z zakresu EFS)”,

²⁴ Nabór 6/2018 „Wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców LGD N.A.R.E.W. pozostających poza rynkiem pracy”, do rozdysponowania było 1.000 tys. zł, wybrany wniosek miał wartość 999,97 tys. zł.

²⁵ W zarządzie Stowarzyszenia zasiadali wójtowie i burmistrzowie każdej z gmin będącej członkiem LGD. Wniosków nie składali pracownicy LGD, członkowie LGD i osoby im bliskie.

- 3) „ograniczyć zmiany w prawie, które utrudniają funkcjonowanie biura oraz wnioskodawców”,
- 4) „przygotować propozycje aktualizacji kluczowych dokumentów, tj. Strategii Rozwoju Lokalnego, Kryteriów oceny operacji, w zakresie dostosowania wskaźników możliwych do osiągnięcia oraz dookreślenia pojęć i definicji i zaktualizować adekwatność doboru kryteriów oceny do przedsięwzięć”. (akta kontroli, str. 240 i 248)

W opracowanym przez LGD Raporcie ewaluacyjnym za lata 2016-2018 wskazano, że „Wnioski te zostały przyjęte do realizacji. Część z nich (aktualizacja Strategii, Kryteriów oceny) została zrealizowana w 100%, „bo na ich realizację LGD miała bezpośredni wpływ, zaś część wniosków (ograniczenie zmian w prawie, przyspieszenie procesu oceny operacji, usprawnienie przepływu informacji) została zrealizowana w mniejszym lub większym stopniu. (...) znacznie przyspieszono proces oceny wniosków w Departamencie EFS, znacznie poprawiła się jakość komunikacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w proces oceny wniosków” (...) na zmiany w ogólnie obowiązującym prawie LGD wpływu nie ma, choć o ile jest to możliwe – konieczność tych zmian jest zgłaszana”. (akta kontroli, str. 255-256)

W raportach z warsztatów stwierdzono w szczególności że LGD nie identyfikowała istotnych zagrożeń związanych z brakiem możliwości osiągnięcia zaplanowanych wskaźników na poziomie określonym dla pierwszego kamienia milowego (na koniec 2018 roku), ani na kolejnych etapach wdrażania. Dostrzegano też możliwość przyznania przez Instytucję Zarządzającą premii za osiągnięcie wysokiego poziomu realizacji wskaźników.

Podczas obu warsztatów analitycznych zgłoszono zaś m.in. następujące problemy:

- przy wysokich wymaganiach trudno poradzić sobie z przygotowaniem kompletnego i poprawnego merytorycznie wniosku bez wsparcia wewnętrznego, wnioskodawcy mimo szkoleń, warsztatów i doradztwa ze strony LGD, muszą korzystać z pomocy zewnętrznych doradców,
- system pozyskiwania przez LGD danych o wskaźnikach rezultatu jest wystarczający, ale pracochłonny, warto byłoby wprowadzić mechanizmy, które zautomatyzują ten proces, w szczególności w zakresie przekazywania danych z poziomu samorządu województwa,
- zmiany przepisów i wytycznych wprowadzane w trakcie realizacji LSR stanowią utrudnienie i wnioskodawcy i beneficjenci mają trudności w ich rozumieniu, o czym świadczą ich liczne pytania kierowane do samorządu województwa i Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- duże ożywienie gospodarcze, wzrost wynagrodzeń i występująca inflacja wpływa na wzrost cen towarów, usług i robót. Rosnące ceny w powiązaniu z długimi terminami oceny wniosków powoduje, że część beneficjentów odstępuje od realizacji operacji lub wydłuża jej termin, żeby zgromadzić wystarczające środki finansowe (łącznie zrezygnowało lub wypowiedziało umowy 11 wnioskodawców w trzech naborach²⁶).

Natomiast podczas warsztatu z 2018 roku zwrócono uwagę także na takie okoliczności, jak:

- opóźnienia w prowadzeniu kontroli administracyjnych przez samorząd województwa,
- obowiązek dostosowania procedur oceny wniosków do zmienionych przepisów i wytycznych, które weszły w życie w trakcie okresu sprawozdawczego (w 2017 roku),
- długi proces akceptacji zmian w procedurach oceny wniosków. Ma na to wpływ wielofunduszowość LSR, z czym wiąże się zaangażowanie kilku departamentów w opiniowanie propozycji zmian, w szczególności zmian procedur. Powoduje to znaczne wydłużenie procesu akceptacji i konieczność aktualizacji przyjętych planów,
- przepisy i wytyczne napisane są językiem trudnym w odbiorze dla przeciętnego beneficjenta, dotyczy to również wezwań do usunięcia braków czy złożenia wyjaśnień,
- na tempo wdrażania LSR mają także wpływ przede wszystkim opóźnienia w weryfikacji wniosków przez samorząd województwa. LGD zachowuje terminy wynikające z obowiązujących przepisów i wytycznych. Opóźnienia w kontroli administracyjnej prowadzonej przez samorząd województwa mają wpływ nie tylko na konieczność zmiany planowanych harmonogramów ogłaszania naborów wniosków, ale również na rezygnacje

²⁶ Nabory 1/2018 (1 wnioskodawca), 5/2018 (2 wnioskodawców) i 3/2019 (8 wnioskodawców).

- wnioskodawców, którzy wycofują się z realizacji projektów ze względu na brak możliwości tak długiego oczekiwania. Rozpoczęcie operacji jest bowiem możliwe po zawarciu umowy o przyznaniu pomocy,
- „system przepływu informacji (...) znacząco wydłuża czas uzyskania odpowiedzi na bardziej złożone zagadnienia – beneficjent ma bowiem możliwość zwrócenia się o informacje do LGD, która – w przypadku problemów interpretacyjnych – występuje do Samorządu Województwa, następnie – jeśli problem nie jest możliwy do rozstrzygnięcia – Samorząd występuje do ARiMR, która powinna uzyskać akceptację Instytucji Zarządzającej. Podobna jest droga odpowiedzi na pytanie. Należy podjąć działania w celu zapewnienia LGD dostępu do interpretacji w czasie rzeczywistym i w szerszym zakresie (aktualizacje zestawienia pytań i odpowiedzi na stronie ARiMR są realizowane w znacznych odstępach czasu i nie uwzględniają zagadnień proceduralnych)”,
 - „przyjęte zasady są przyjazne dla beneficjentów”, a „pojawiające się trudności przy ocenie wniosków to sytuacje, kiedy brak jest mechanizmów pozwalających na odmowę przyznania wsparcia, jeśli wnioskodawca wykorzystuje nieprecyzyjność przepisów, luki w procedurach, bądź sztucznie stwarza warunki, które pozwalają mu uzyskać nienależne korzyści”.
(akta kontroli, str. 229-250)

Dyrektor Biura LGD w złożonych wyjaśnieniach wskazała w szczególności na „Główne problemy w realizacji zadań związanych z wdrażaniem LSR:

- 1) nadmierne biurokratyzowanie, co skutkuje koniecznością zaangażowania przez LGD przeważającej części swojego potencjału na realizację mało istotnych działań, w zasadzie niemających wpływu na efektywne wdrażanie LSR oraz realizację naborów i operacji przez beneficjentów (dostosowywanie dokumentów do zmieniających się przepisów prawa – ustawy można przecież stosować bezpośrednio, konieczność dostosowywania dokumentów do wytycznych, zaleceń – a te przecież nie stanowią prawa);
- 2) zbyt skomplikowana, nieadekwatna do specyfiki naborów w ramach LSR, dokumentacja projektowa, za dużo załączników, analiz itp. – dokumenty te być może są potrzebne przy wnioskach o wielomilionowej wartości (w ramach naborów w osiach głównych RPO), ale przy naborach o wartości 60- 90 tys. czy nawet miliona – są zupełnie zbędne. Dotyczy to projektów składanych w ramach RPO. Uważam też, że powinna być jedna ścieżka dostępu, jedna procedura dla oceny i wyboru projektów niezależnie od źródła finansowania;
- 3) za dużo dokumentów do wypełniania podczas wyboru operacji np. zupełnie zbędne tabelki z podsumowaniem liczby punktów (te same dane są już w kartach oceny)”.

Podobne problemy podniósł także przewodniczący Rady LGD w złożonych wyjaśnieniach.
(akta kontroli, str. 726-728, 745-746)

Dyrektor Biura wskazała również „Główne problemy związane z funkcjonowaniem LGD i wypełnianiem zadań, a wynikające z procedur, aktów prawnych, wytycznych itp.:

- 1) niespójność i nieprecyzyjność zapisów w szeroko rozumianych przepisach prawnych (ustawy, rozporządzenia, wytyczne, szczególnie pytania i odpowiedzi zamieszczone na stronach IZ, ARiMR), np. w kontekście definicji grupy interesu oraz rozbieżnych ich interpretacji ze strony MRiRW, UMWP i LGD,
- 2) brak ujednoczonych ram prawnych dla wdrażania RLKS w formule bezpośredniej,
- 3) zmienność Wytycznych horyzontalnych wobec zmienności zapisów poszczególnych Strategii (zatwierdzenie Strategii w określonym stanie prawnym),
- 4) brak możliwości dokonywania elastycznych zmian w zapisach LSR, uwzględniających zmieniające się regulacje prawne czy zmiany rynkowe,
- 5) skomplikowany proces wyboru projektów do dofinansowania (...) złożoność procedury tj. najpierw oceniania jest poprawność przeprowadzenia oceny przez LGD, a dopiero później następuje weryfikacja spełnienia warunków udzielenia wsparcia wybranych projektów.”

Dyrektor podała też, że współpraca z UMWP „przebiega co do zasady prawidłowo”. UMWP „staje się partnerem który rozumie i pomaga. Poprawiła się też komunikacja pomiędzy LGD a Urzędem. Niemniej jednak są problemy, do zniwelowania których należy dążyć (...):

- 1) zbyt długi czas oceny projektów przekazanych do oceny przez LGD (w ramach naborów przez nas ogłaszanych) do Instytucji Zarządzającej. Czas ten – określony przez właściwe

dla IZ przepisy – wynosił 6 miesięcy i odpowiednio dłużej w przypadku uzupełnień, wyjaśnień dokonywanych na wezwanie IZ przez beneficjentów (choć obecnie uległo to poprawie)”. Powodowało to „zastój w ogłaszaniu kolejnych naborów przez LGD, w szczególności (...) w ramach tego samego przedsięwzięcia w sytuacji negatywnej oceny wniosku przez IZ. Gdyby LGD była wcześniej (choćby po wstępnej weryfikacji wniosków) informowana że wnioski mogą „odpaść”, można by wcześniej przygotowywać się do ogłaszania kolejnych naborów. Taki zastój może zagrozić osiągnięciu zaplanowanych celów i wskaźników w LSR, 2) procedura zatwierdzania przez UMWP dokumentów na których pracują LGD:

- zbyt długie terminy na akceptacje podstawowych dokumentów (np. harmonogramów naboru wniosków, czy regulaminów pracy organów - 30 dni to długi termin jak na nieskomplikowane zmiany),
- brak bieżącej informacji ze strony IZ o wypłaconych środkach dla naszych beneficjentów, o zawieranych aneksach do umów, o rozwiązywanych umowach, co utrudnia nam monitoring wskaźników i budżetu LSR (bywają też sytuacje, szczególnie w okresach sprawozdawczości, że Urząd prosi nas o podanie danych z umów przez siebie zawieranych do których to danych nie mamy dostępu ani nie jesteśmy o ich stanie informowani),
- brak ustalonej hierarchii i mocy prawnej dokumentów (np. uchwał zarządu) LGD; za niejasną (...) należy uznać sytuację, gdzie zarząd LGD podejmuje uchwałę, uchwała ta wchodzi w życie z dniem podjęcia, trafia do IZ i tam jest stwierdzany błąd, nieprawidłowość (poziom istotności różny) i uchwała – na zasadzie domniemania – nie obowiązuje (ale nikt nie stwierdza jej nieważności (...)); LGD czeka przez 30 dni na zatwierdzenie/odmowę zatwierdzenia dokumentów. Pojawiają się pytania: uchwała obowiązuje czy nie?, jaka jest moc podejmowanych przez zarząd LGD uchwał? kiedy wchodzi w życie: z dniem podjęcia czy z dniem zatwierdzenia przez IZ?
- wysyłanie przez IZ do wszystkich wnioskodawców danego naboru informacji o popełnionych podczas oceny przez radę omyłkach, uzupełnieniach i wstrzymanie oceny wszystkich wniosków do momentu poprawy dokumentacji przez LGD. Wydaje się, że wystarczy wysłać informację tylko do LGD (bo to jej ewentualne błędy i sprawa),
- wydawanie zaleceń pokontrolnych w stosunku do spraw już załatwionych (uregulowanych, zaktualizowanych – czy to w czasie kontroli czy wcześniej).

(akta kontroli, str. 727-728)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Od 1 do 30 kwietnia 2019 r. pracownikiem Stowarzyszenia była osoba, będąca jednocześnie wiceprzewodniczącą jego Rady. Umowa o pracę – w charakterze koordynatora ds. wdrażania LSR objętej PROW – była zawarta na zastępstwo. Zgodnie zaś z art. 4 ust. 4 ustawy RLKS, członek Rady nie może być równocześnie pracownikiem LGD. W tym czasie w toku były dwa nabory wniosków w ramach przedsięwzięcia 1.2.1. *Podjęcie i rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze LGD N.A.R.E.W.*²⁷ Wspomniany koordynator ds. wdrażania LSR udzielił doradztwa 12 (z 41) potencjalnym wnioskodawcom w tych naborach, nie brał zaś udziału w posiedzeniach Rady, w trakcie których podejmowano uchwały o wyborze operacji do finansowania. (akta kontroli str. 581-593)

Prezes Zarządu LGD (stanowisko objął 10 dni przed zatrudnieniem ww. koordynatora) wyjaśnił, że zatrudnił tę osobę, „gdyż z końcem marca 2019 r. z pracy odeszła jedna z pracownic i w biurze zostały tylko trzy osoby. W związku z tym należało w trybie bardzo pilnym zatrudnić pracownika, tak aby zapewnić obsadę czterech etatów”. „LGD zgodnie z umową dotyczącą kosztów bieżących i aktywizacji ma obowiązek zatrudniać pracowników” w wymiarze „cztery etaty średniorocznie”²⁸. „Jeśli tego wskaźnika nie będziemy spełniać zostaną zastosowane odpowiednie korekty finansowe”. Prezes dodał, że osoba ta „miała

²⁷ Nabór 5/2019 z zakresu podejmowania działalności gospodarczej i nabór 6/2019 z zakresu rozwijania działalności gospodarczej.

²⁸ Dz. U. poz. 1822, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie podziałania 19.4 PROW. Wskazano w nim m.in., że w przypadku gdy EFRROW jest funduszem wiodącym, a obszar objęty LSR jest zamieszkały przez co najmniej 60.000 i mniej niż 100.000 mieszkańców (Stowarzyszenie N.A.R.E.W. spełnia oba te kryteria), LGD obowiązana jest zatrudnić pracowników w łącznym wymiarze co najmniej czterech etatów.

odpowiednie do stanowiska kwalifikacje i niezbędną wiedzę, stąd też można było ją zatrudnić na zastępstwo nieobecnej z powodu urlopu macierzyńskiego pracownicy". W momencie jej zatrudnienia przekonany był „o niezbędności i słuszności” swoich działań, a jego celem „przede wszystkim było zapobieżenie karom finansowym, które zostałyby nałożone z powodu nie osiągnięcia wskaźnika zatrudnienia”. Gdy tylko posiadał wiedzę, że zatrudniona osoba jest członkiem Rady i nie może być pracownikiem LDG, rozwiązał z nią umowę o pracę z dniem 30 kwietnia 2019 r. (akta kontroli str. 740-742)

Zgodnie z umową o przyznaniu pomocy z 22 lipca 2016 r. (omówionej w dalszej treści) obowiązkiem LGD było zatrudnianie pracowników w łącznym wymiarze określonym w § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie poddziałania 19.4 PROW oraz ponoszenia kosztów ich zatrudnienia, weryfikowanym jako średnia liczba etatów w okresie od zawarcia umowy do złożenia wniosku o płatność (§ 5 ust. 1 pkt 3). Jeśli beneficjent nie ponosi kosztów tego zatrudnienia, Zarząd Województwa odmawia wypłaty pomocy w danej transzy i nalicza karę administracyjną w wysokości wnioskowanej kwoty pomocy (§ 8 ust. 1 pkt 3 i ust. 3).

OCENA CZĄSTKOWA

Działania LGD w ramach wdrażania LSR były przygotowane i realizowane prawidłowo. Statut LGD i wprowadzane do niego zmiany, jak też zmiany wprowadzane do umowy ramowej nie naruszały ustawy RLKS. Regulaminy Pracy Rady i Zarządu oraz Księga Procedur Wyboru Operacji były ustalane zgodnie z wymogami statutu i powołanej ustawy. Ustanowiony tryb wyboru projektów i skład Rady był prawidłowy i spełniał wymogi dotyczące bezstronności przy wyborze projektów. Wybór ten odbywał się zgodnie z obowiązującymi zasadami, w tym wynikającymi z art. 19 ustawy RLKS. Stwierdzona nieprawidłowość, polegająca na zatrudnieniu w kwietniu 2019 roku członka Rady w Biurze LGD na umowie o pracę, z naruszeniem art. 4 ust. 4 ww. ustawy została usunięta niezwłocznie po jej stwierdzeniu przez Prezesa Zarządu i nie wywarła wpływu na realizację LSR.

OBSZAR

2. Realizacja projektów Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność wybranych do dofinansowania oraz osiągnięcie zakładanych rezultatów

Opis stanu faktycznego

2.1. a) LGD była trzykrotnie kontrolowana przez Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich (ROW) UMWP w zakresie realizacji LSR i przestrzegania umowy ramowej. Wyniki kontroli zostały udokumentowane w wystąpieniach pokontrolnych z 29 czerwca 2017 r., 4 kwietnia 2018 r. i 29 kwietnia 2019 r., które Zarząd LGD *podpisał bez zastrzeżeń*.

W wystąpieniu z 2017 r. UMWP zawarł sześć zaleceń i 11 rekomendacji, zobowiązując do realizacji zaleceń do 30 sierpnia 2017 r. Zalecenia dotyczyły: 1) zatwierdzenia zmian LSR w zakresie wskaźników rezultatu przez odpowiedni organ tj. Walne Zebranie, 2) przyjęcia właściwej nomenklatury dokumentu, dotyczącego sposobu wykorzystania przez LGD środków finansowanych przeznaczonych na funkcjonowanie stowarzyszenia w ramach LSR, 3) zmiany przepisów statutu dotyczących konieczności uzyskania przez kandydata na członka zwyczajnego LGD rekomendacji członka Zarządu LGD, tak aby statut wskazywał na przejrzysty i niedyskryminujący dostęp do członkostwa w LGD wszystkich podmiotów z jego obszaru, 4) szkolenia członków Rady i pracowników Biura LGD zgodnie z planem szkoleń i aktualizacji tego planu (załącznik nr 7 do umowy ramowej), 5) aktualizacji regulaminu Rady w zakresie jej kompetencji i dokonania zmian LSR, zapewniających jej spójność ze statutem LGD, 6) zawierania w piśmie zawiadamiającym podmiot ubiegający się o wsparcie wszystkich wymaganych elementów. Rekomendacje dotyczyły rzetelnego i kompletnego sporządzania dokumentacji głównie w zakresie kart oceny projektów, ogłoszeń o naborze, protokołów z posiedzeń Rady, ustalania kworum i aktualizacji procedury przekazywania dokumentacji do UMWP. (akta kontroli, str. 257-290)

Podczas kontroli w 2018 r. UMWP stwierdził, że do 30 sierpnia 2017 r. nie wykonano dwóch zaleceń, dotyczących zatwierdzenia zmian LSR zgodnie z kompetencjami w statucie przez odpowiedni organ (zmiany wprowadzał Zarząd, a nie Walne Zebranie) oraz zmiany statutu w zakresie uzyskania przez kandydata na członka LGD rekomendacji członka zarządu LGD. UMWP zarekomendował przestrzeganie przez organy LGD ich statutowych kompetencji. (akta kontroli, str. 296-297)

Zalecenie dotyczące zniesienia wymogu uzyskania przez kandydata na członka LGD rekomendacji wykonano 7 grudnia 2017 r. Walne Zebranie przyjęło tego dnia zmianę statutu w tej sprawie²⁹. Zalecenie co do zatwierdzania zmian LSR zgodnie z kompetencjami wykonano w ten sposób, że 7 grudnia 2017 r. Walne Zebranie zmieniło Regulamin Pracy Zarządu, powierzając mu m.in. aktualizację LSR. Następne zmiany LSR i jej załączników przyjmował Zarząd (razem sześć uchwał od 23 marca 03.2018 r. do 28 maja 2019 r.), który ustalił też trzy teksty jednolite LSR. Zebranie Członków przyjęło zaś zmiany i tekst jednolity LSR z 10 czerwca 2019 r., w związku ze zwiększeniem budżetu LGD. UMWP nie zgłaszał sprzeciwu do tych zmian (tekstów jednolitych) i zaakceptował je w aneksach 8-13 do umowy ramowej.

(akta kontroli, str. 67-94, 200-203, 291-294)

W wystąpieniu z 2018 r. UMWP wskazał pięć zaleceń i cztery rekomendacje, zobowiązując do wdrożenia zaleceń pokontrolnych do 14 maja 2018 r. i do powiadomienia o wykonaniu tych zaleceń do 28 maja 2018 r. Zalecenia dotyczyły: 1) umieszczenia informacji o czasie pracy biura na zewnątrz budynku w widocznym miejscu, 2) zawierania w pisemnej informacji, określonej w art. 21 ust. 5 pkt 1 ustawy RLKS wyniku oceny zgodności operacji LSR i wskazania elementów i informacji wymaganych w art. 21 ust. 2, 5 i 5a ww. ustawy, 3) zawierania w informacji przekazywanej wnioskodawcom prawidłowego pouczenia o możliwości wniesienia protestu w trybie określonym w art. 22 ww. ustawy, 3) prowadzenia rejestru interesów członków Rady w sposób ciągły i chronologiczny z uwzględnieniem wszystkich powiązań z wnioskodawcami, poczynając od pierwszego posiedzenia Rady, oddzielnie dla każdego radnego, 4) wskazywania w protokole z posiedzenia Rady podjętych uchwał jako załączników oraz wszystkich załączników wraz z ich liczbą, odnotowywania faktu i przyczyny wyłączenia poszczególnych radnych. Rekomendacje dotyczyły przestrzegania kompetencji organów LGD przy podejmowaniu uchwał, przestrzegania regulaminu Biura oraz uszczegółowienia informacji o wyniku oceny i uzasadnienia oceny.

(akta kontroli, str. 295-326)

W piśmie z 21 maja 2018 r. (przesłanym 25 maja 2018 r.) Prezes Zarządu LGD powiadomił UMWP o realizacji zarówno rekomendacji jak i zaleceń. Podczas kontroli, przeprowadzonej w 2019 r. UMWP stwierdził, że LGD nie zastosowała się do jednej rekomendacji (uzasadnianie wartości punktowej przyznanej przez członków Rady za poszczególne kryteria wyboru operacji) i ponowił ją.

(akta kontroli, str. 327-328)

W wystąpieniu z 2019 r. UMWP sformułował trzy uchybienia i siedem rekomendacji (w tym trzy związane z uchybieniami), nie zobowiązując do ich realizacji lub usunięcia, ani do udzielenia odpowiedzi. Rekomendacje dotyczyły doprecyzowania: kryteriów wyboru operacji, ogłoszeń o naborze, uzasadnienia punktacji przyznanej przez członków Rady LGD, a uchybienia (z rekomendacjami) – precyzyjnego wskazywania procedur w ogłoszeniach o naborze dokonywanych w ramach EFS, spójności deklaracji bezstronności i procedur oceny wniosków, pisemnych usprawiedliwień nieobecności członków Rady LGD. Biuro LGD przeanalizowało rekomendacje pod kątem ich wdrożenia i poinformowało członków Rady o rekomendacjach dotyczących ich zadań.

(akta kontroli, str. 329-354)

UMWP nie kierował odrębnych wezwań do wykonania zaleceń. W umowie ramowej (§ 8a dodany aneksem nr 5 z 8 czerwca 2017 r.) przyjęto, że LGD realizuje zobowiązania, także wtedy (z paroma wyjątkami), jeśli Zarząd Województwa sformułował zalecenia w związku ze stwierdzonymi uchybieniami i co najwyżej raz wezwał LGD do wykonania zaleceń albo LGD wykonało zalecenia i nie stwierdzono kolejnego uchybienia w zakresie zobowiązania.

b) W umowie ramowej w § 5 ust. 1 pkt 12 LGD zobowiązała się do umożliwienia przeprowadzenia kontroli w zakresie wyboru i realizacji LSR, w tym dokonywania wyboru lub operacji lub grantobiorców przez LGD. LGD nie było beneficjentem środków z RPO.

LGD otrzymywała natomiast środki na realizację dwóch operacji, dofinansowanych z PROW 2014-2020, z których badaniem objęto pomoc przyznaną na realizację operacji w ramach poddziałania 19.2. Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji udzieloną na podstawie umowy przyznaniu pomocy, zawartej z Województwem Podlaskim 22 lipca

²⁹ Sprawa ta była także w porządku obrad Walnego Zebrania zwołanego na 8.06.2017 r., które nie doszło do skutku z braku kworum.

2016 r.³⁰ W umowie tej przewidziano w § 7 ust. 8 możliwość przeprowadzania kontroli na miejscu w celu zweryfikowania informacji zawartych we wnioskach o płatność i dołączonych do niego dokumentach. (akta kontroli, str. 383)

W kontrolowanym okresie przeprowadzone zostały przez Departament ROW UMWP cztery kontrole, z których sporządzono raporty z czynności kontrolnych:

- z kontroli realizacji zadania niematerialnego w trakcie realizacji – z 21 kwietnia 2017 r.
- z kontroli na miejscu w wyniku typowania – z 25 kwietnia 2017 r. oraz 11 kwietnia i 30 sierpnia 2018 r. (akta kontroli, str. 384-415)

Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości i uwag do działań LGD. Kontrole na miejscu objęły dokumentację potwierdzającą realizację planu komunikacji LGD, funkcjonowania biura LGD (m.in. tytułu prawnego do pomieszczenia, w którym mieści się biuro), zatrudnianie pracowników w odpowiednim wymiarze i ponoszenia kosztów ich zatrudnienia, realizowanie szkoleń dla członków Rady i pracowników biura LGD, przechowywanie dokumentacji związanej z przyznaną pomocą, prowadzenie oddzielnego systemu rachunkowości dla transakcji związanych z realizacją operacji, realizację działań informacyjno-promocyjnych oraz doradztwa (na poziomie wskazanym we wniosku o płatność). Kontrola realizacji zadania dotyczyła szkoleń, warsztatów, spotkań i działań komunikacyjnych w zakresie zgodności z harmonogramem, zgodności stosowanych środków komunikacji z planem komunikacji i realizacji działań informacyjno-promocyjnych. (akta kontroli, str. 384-415)

c) LGD realizowała operację, polegającą na wdrażaniu LSR, w tym planu komunikacji, i wykonywała związane z tym obowiązki, określone w §3 ust. 1 i 5 umowy o przyznaniu pomocy. Operacja ma zostać zrealizowana do 31 marca 2023 r. Zgodnie z powołaną umową, Beneficjentowi przysługuje pomoc do wysokości środków, określonej w § 4 ust. 3 umowy ramowej tj. 762.500 euro (3.050.000 zł przy kursie 4 zł/euro). Pomoc ma być wypłacana przez ARiMR w nie więcej niż czterech transzach w każdym roku realizacji LSR, na podstawie wniosków o płatność. Terminy złożenia wniosków oraz przewidywane kwoty pomocy w kolejnych transzach określał załącznik nr 1 do umowy, który zakładał 12 wniosków o płatność, w tym 11 składanych co pół roku, od grudnia 2017 r. do grudnia 2022 r. i jeden wniosek kwartalny, w marcu 2023 r. Przewidywane kwoty wnioskowanej pomocy (transze) określono – w początkowej wersji umowy – na: 771.430 zł (1. transza), 217.857 zł (transze od 2. do 11.) i 100.000 zł (12. transza), a następnie dostosowywano do faktycznego wykonania. (akta kontroli, str. 357-382)

2.2. a) LGD wywiązała się z obowiązku przedkładania UMWP informacji monitorującej i wniosków o płatność, zgodnie z § 6 umowy o przyznaniu pomocy. W terminach określonych umową złożono dwie informacje monitorujące (30 stycznia i 31 lipca 2017 r.) oraz cztery wnioski o płatność (29 grudnia 2017 r., 29 czerwca i 28 grudnia 2018 r., 28 czerwca 2019 r.). (akta kontroli, str. 416-490)

Wszystkie wnioski o płatność zostały złożone na formularzach wg obowiązujących wzorów, ustalonych przez ARiMR i zawierały w szczególności: dane o beneficjencie, zestawienie zrealizowanych zadań, dane o wskaźnikach dotyczących realizacji operacji (ich opis i uzyskaną wartość), wyszczególnienie kwot przeznaczonych na koszty bieżące i aktywizację oraz załączniki – dokumentację potwierdzającą realizację zadań i osiąganie wskaźników. Wnioski te zostały pozytywnie zweryfikowane przez Departament ROW UMWP:

- wniosek z 29 grudnia 2017 r. (za okres do 22 lipca 2016 r. do 31 grudnia 2017 r.) – UMWP zweryfikował 18 kwietnia 2018 r., po złożeniu przez LGD 12 marca 2018 r. jego uzupełnienia i wyjaśnień (zgodnie z wezwaniem UMWP),
- wniosek z 29 czerwca 2018 r. (za okres do 30 czerwca 2018 r.) – UMWP zweryfikował 5 września 2018 r., po złożeniu przez LGD jego uzupełnienia z wyjaśnieniami 16 sierpnia 2018 r. (stosownie do wezwania UMWP),
- wniosek z 28 grudnia 2018 r. (za okres do 31 grudnia 2018 r.) – UMWP zweryfikował 27 lutego 2019 r., po złożeniu przez LGD jego uzupełnienia z wyjaśnieniami 25 lutego 2019 r. (stosownie do wezwania UMWP),

³⁰ Umowa Nr 00004-6937-UM1000004/16 zawarta 22.07.2016 r. przez dwóch członków Zarządu Województwa.

– wniosek z 28 czerwca 2019 r. (za okres do 30 czerwca 2019 r.) – UMWP zweryfikował 29 sierpnia 2019 r. (bez wzywania do uzupełnień). (akta kontroli, str. 417-490)

Kolejne wnioskowane przez LGD transze pomocy dotyczyły kwot: 82.924,69 zł, 24.851,30 zł, 1.297.989,44 zł i 285.862,25 zł obliczonych jako 13%³¹ podstawy ustalenia kwoty pomocy, określonej w § 14 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia w sprawie poddziałania 19.4 PROW (sumę pomocy przyznanej beneficjentom w ramach wdrażania LSR, podawaną LGD przez UMWP). Ze względu na różnicę między kwotą transz przewidzianych w załączniku do umowy o przyznaniu pomocy, a faktycznie przysługującą (wg danych UMWP) pomocą, LGD zwracała się do UMWP o zmianę załącznika (pismami z 24 lipca i 18 grudnia 2018 r.). W zmienionych załącznikach – zaaprobowanych przez UMWP 31 lipca i 28 grudnia 2018 r. – podano zaktualizowaną wielkość pomocy w transzach, już objętych wnioskami o płatność (faktycznie wnioskowaną przez LGD kwotę pomocy) i dostosowano kwotę pozostałych transz do łącznej wartości pomocy – 3.050.000 zł. (akta kontroli, str. 383, 377-382)

UMWP informował następnie LGD o przekazanych do ARIMR zleceniach płatności, które wyniosły kolejno 52.764,98 zł (1. transza), 15.812,88 zł (2. transza), 825.910,69 zł (3. transza) i 139.171,83 zł (4. transza). Wielkość transz 1-3 stanowiła 63,63% kwoty pomocy, objętej wnioskiem o płatność tj. odpowiadała wskaźnikowi z § 14 ust. 4 pkt 2 powołanego rozporządzenia w sprawie poddziałania 19.4 PROW. Natomiast 4. transza wyniosła 48,68% kwoty wnioskowanej przez LGD. UMWP nie uzasadniał w pismach do LGD kwot, zlecanych do wypłaty przez ARIMR, w szczególności nie wskazał sposobu wyliczenia zlecenia płatności dotyczącego transzy czwartej. (akta kontroli, str. 417, 437, 459-460, 471)

b) Złożone przez LGD wnioski o płatność w ramach umowy o przyznaniu pomocy zawierały załączniki potwierdzające spełnienie warunków wskazanych w § 13 pkt 1 rozporządzenia w sprawie poddziałania 19.4 PROW, tj. realizację zadań określonych umową ramową i umową o przyznaniu pomocy, w tym realizację Planu komunikacji, ponoszenie kosztów zatrudnienia pracowników biura LGD, dysponowanie tytułem prawnym do lokalu, w którym mieści się biuro LGD. (akta kontroli, str. 417-490)

Umowa o przyznaniu pomocy nie wprowadzała dodatkowych wymogów odnośnie wydatków objętych wnioskami o płatność, innych niż wskazane w rozporządzeniu w sprawie poddziałania 19.4 PROW. W szczególności, powołana umowa i rozporządzenie nie określała wymagań co do kwalifikowalności wydatków, ani stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³². LGD nie udzielała w ramach umowy o przyznaniu pomocy zamówień, podlegających obowiązkowi stosowania Pzp.

LGD we wnioskach o płatność nie podawała wysokości ponoszonych wydatków (nie było takiego obowiązku). W załącznikach do tych wniosków zamieszczano dowody poniesienia składek ubezpieczenia społecznego, obciążających wynagrodzenia pracowników biura LGD oraz wyciągi bankowe i faktury, dotyczące usług i zakupów związanych z utrzymaniem biura LGD i realizacją Planu komunikacji, w okresie objętym wnioskiem o płatność.

(akta kontroli, str. 417-502)

2.3. a) Plan działania Stowarzyszenia (rozdz. VII LSR) obejmował trzy cele ogólne: [1] Rozwój ekonomiczny LGD w zgodzie z potencjałem naturalnym i kulturowym obszaru do 2023 r. [2] Wzmocnienie standardu życia mieszkańców LGD do 2023 r. i [3] Wzmocnienie współpracy i aktywności lokalnej na rzecz rozwoju LGD do 2023 r. W ramach tych celów ogólnych określono dziewięć celów szczegółowych, przypisanych nie więcej niż do jednego

³¹ Stawka z § 4 ust. 1 umowy o przyznaniu pomocy.

³² Dz. U. z 2019 r. poz. 1843. Ustawa zwana dalej „Pzp”.

celu ogólnego³³. Cele szczegółowe podzielono na 17 przedsięwzięć (od 10.06.2019 r. – 18). Do każdego celu ogólnego określono po jednym wskaźniku oddziaływania, a dla każdego celu szczegółowego oraz przedsięwzięcia – wskaźniki rezultatu oraz produktu, które modyfikowano w trakcie realizacji LSR. Wg stanu na 30 czerwca 2019 r. wskaźników rezultatu ustalono razem 25 (w wersji początkowej LGD – 26), a wskaźników produktu łącznie 45 (w wersji początkowej LGD – 44). Wskaźniki rezultatu oraz produktu wyrażone były liczbą osób, dzieci, uczniów, nauczycieli albo liczbą szkół i placówek systemu oświaty, obiektów, miejsc świadczenia usług lub miejsc pracy, względnie powierzchnią obszarów, które były objęte działaniami w ramach celu/przedsięwzięcia lub do których kierowane było wsparcie³⁴ oraz liczbą działań, np. spotkań czy szkoleń. (akta kontroli str. 117-132)

Realizacja tych celów i przedsięwzięć rozłożona została na LSR na trzy okresy: lata 2016-2018, 2019-2021 i 2022-2023. W latach 2016-2018 przewidziano rozpoczęcie realizacji dziewięciu przedsięwzięć z ośmiu celów szczegółowych, z których pięć przedsięwzięć (w trzech celach szczegółowych) miało zostać zakończonych do końca 2018 roku, trzy (w dwóch celach szczegółowych) do końca 2021 roku, a jedno (w jednym celu szczegółowym) – do końca 2023 roku. W latach 2019-2021 przewidziano rozpoczęcie realizacji pozostałych ośmiu przedsięwzięć (w pięciu celach szczegółowych), z których pięć (w trzech celach szczegółowych) miało zostać zakończonych do końca 2021 roku, a trzy (w dwóch celach szczegółowych) – do końca 2023 roku. Wg stanu na koniec 2018 roku w porównaniu do poziomu przewidzianego do osiągnięcia na koniec 2023 roku (w wersji LSR obowiązującej na koniec 2018 roku) odsetek realizacji 42 wskaźników produktu³⁵ wynosił 0% dla 18 (dla przedsięwzięć, których realizacji jeszcze nie podjęto), od 31,2% do 80% dla siedmiu, 100% dla siedmiu i od 100,8% do 600% dla 10 wskaźników. Natomiast z 26 rozliczonych wskaźników rezultatu, ich realizacja w stosunku do stanu docelowego na 2023 rok, wyniosła 0% (18) lub od 25,5% do 86,8% (osiem wskaźników).

(akta kontroli, str. 676-688)

W początkowej wersji umowy ramowej ustalono łączny budżet LGD, w tym wsparcie realizacji LSR w kwocie 27.094.027 zł (z tego 14.864.029 zł w ramach RPO) i założono w pierwotnej wersji LSR następujący harmonogram ich wykorzystania: w latach 2016-2018 – 14.662.367 zł (7.963.081 zł w RPO), w latach 2019-2021 – 10.596.129 zł (5.678.986 zł w RPO) i w latach 2022-2023 – 1.875.531 zł (1.221.960 zł w RPO).

Po zmianie umowy ramowej z 19 czerwca 2019 r. łączny budżet LGD zwiększono do 32.345.875 zł (z tego 19.125.875 zł w ramach RPO). W wersji LSR z 19 września 2019 r. założono następujące ich wykorzystanie: w latach 2016-2018 – 13.240.624 zł (7.199.132 zł w RPO), w latach 2019-2021 – 13.244.145 zł (6.719.208 zł w RPO) i w latach 2022-2023 – 5.861.106 zł (5.207.536 zł w RPO).

(akta kontroli, str. 17, 104-114, 759-766)

³³ Celami szczegółowymi były: 1.1. Rozwój LGD w oparciu o promocję obszaru, w tym usług i produktów lokalnych do 2023 r. w którym realizowane były dwa przedsięwzięcia, oba z PROW, 1.2. Rozwój przedsiębiorstw na obszarze LGD do 2023 r. – realizowane było jedno przedsięwzięcie z PROW, 1.3. Wzmocnienie potencjału kulturowo - historycznego obszaru LGD do 2023 r. – realizowane były dwa przedsięwzięcia, po jednym z PROW i RPO, 1.4. Wzmocnienie potencjału przyrodniczego obszaru LGD do 2023 r. – realizowane były dwa przedsięwzięcia, po jednym z PROW i RPO, 2.1. Poprawa dostępności do infrastruktury rekreacyjnej, turystycznej i kulturalnej poprzez budowę i rozbudowę obiektów na terenie LGD do 2023 r. – realizowane było jedno przedsięwzięcie z PROW, 2.2. Rewitalizacja wybranych obiektów na terenie LGD na rzecz ich funkcji społecznej, gospodarczej i edukacyjnej oraz estetyki miejscowości do 2023 r. – realizowane były dwa przedsięwzięcia, oba z RPO, 3.1. Społeczność LGD liderem współpracy i animacji lokalnej do 2023 r. – realizowane były dwa przedsięwzięcia, oba z PROW, 3.2. Wyrównywanie szans grup defaworyzowanych w społecznościach lokalnych LGD na lokalnym rynku pracy do 2023 r. – realizowane były dwa przedsięwzięcia, oba z RPO, 3.3. Wsparcie inicjatyw edukacyjnych oraz rozwój kwalifikacji i aktywności zawodowej mieszkańców LGD do 2023 r. – realizowane były trzy przedsięwzięcia, wszystkie z RPO.

³⁴ Np. liczba osób uczestniczących w spotkaniach/wydarzeniach skierowanych do mieszkańców, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu czy liczba szkół wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych, liczba obiektów: dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych, wybudowanych, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej czy powierzchnia zrewitalizowanych obszarów.

³⁵ Podlegających rozliczeniu na koniec 2018 r. – z początkowych 44 wskaźników, dwa usunięto w 2018 roku.

Wartości docelowe wskaźników na 2023 rok były w latach 2017-2019 (do 19 września) modyfikowane przez zmiany w zał. nr 3 LSR (Plan działania), zależnie od stanu faktycznego i realnych postępów wdrażania LSR:

- z 25 wskaźników rezultatu wartości docelowe 19 wskaźników pozostały bez zmian, trzy zmniejszono, a dwie zwiększono (ponadto usunięto wskaźnik rezultatu 3.14),
- z 42 wskaźników produktu wartości docelowe 33 wskaźniki pozostały bez zmian, cztery zmniejszono, a pięć zwiększono (dodano dwa wskaźniki w nowym przedsięwzięciu 1.2.2 i jeden w 3.3.2, a w przedsięwzięciu 3.3.3 usunięto dwa wskaźniki).

Zmieniono też nazwy niektórych wskaźników, stosownie do wytycznych nr 5/3/2017 Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi³⁶. (akta kontroli, str. 47, 69, 78-82, 91, 95-96, 104-131, 767)

Cele i przedsięwzięcia w LSR objęte zostały programami PROW i RPO, z czego bliższej analizie poddano ich część finansowaną z RPO. W ramach RPO przewidziano do realizacji łącznie dziewięć przedsięwzięć (1.3.1, 1.4.2, 2.2.1, 2.2.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.3.1, 3.3.2 i 3.3.3), w pięciu celach szczegółowych, przy czym cele 1.3 i 1.4 są objęte także programem PROW (niektóre przedsięwzięcia są finansowane z PROW), a 2.2., 3.2 i 3.3 są objęte wyłącznie RPO. Sześć przedsięwzięć miało zostać rozpoczętych w latach 2016-2018, z których cztery miały zostać ukończone do końca 2018 roku (1.3.1, 1.4.2, 2.2.1, 2.2.2), jedno do końca 2021 roku (3.3.3) i jedno do końca 2023 roku (3.2.1). Pozostałe trzy przedsięwzięcia miały się rozpocząć w latach 2019-2021 i zakończyć do 31 grudnia 2021 r. (3.3.1 i 3.3.2) i 2023 r. (3.2.2). Dla celów szczegółowych wskazano 15 wskaźników rezultatu, a dla przedsięwzięć – 23 wskaźniki produktu (z dniem 10.06.2019 r. zmniejszono liczbę wskaźników odpowiednio do 14 i 21). (akta kontroli, str. 104-113, 120-131)

Według stanu na koniec 2018 r. łączna wartość pomocy przyznanej beneficjentom w ramach RPO³⁷ (z EFS i EFRR) wyniosła 8.478.231 zł, natomiast pomoc wypłacona – 1.432.675 zł tj. odpowiednio 57,0% i 9,6% środków w ramach RPO przeznaczonych na realizację LSR w latach 2018-2023³⁸. (akta kontroli, str. 114, 673-675)

Wg stanu na koniec 2018 r. najbardziej zaawansowana pod względem odsetka pomocy, przyznanej w zawartych umowach w stosunku do środków przewidzianych dla danego przedsięwzięcia na lata 2016-2018 była realizacja przedsięwzięć 2.2.2. *Poprawa estetyki miejscowości obszaru LGD* (100% środków; nie przewidywano kontynuacji przedsięwzięcia po 2018 roku), 3.3.3. *Wsparcie aktywności zawodowej mieszkańców LGD pozostających poza rynkiem pracy* (99,5%; przewidziano jego kontynuację w latach 2019-2021) i 2.2.1. *Infrastruktura usług integracji społecznej oraz aktywizacji zawodowej na obszarze LGD* (98,5%; nie przewidywano jego kontynuacji po 2018 roku). Jednocześnie przedsięwzięcia 3.2.2. *Infrastruktura społeczna na rzecz aktywizacji i reintegracji społeczno-zawodowej LGD* oraz 3.3.1. *Wsparcie edukacji dzieci w małych szkołach na terenie LGD* miały zerową realizację budżetu LSR na koniec 2018 r. (ich realizację przewidziano na lata 2019-2021). Nabory na nie ogłoszono w 2019 r. i w przedsięwzięciu 3.3.1. Zarząd Województwa zawarł umowy na 859 tys. zł. W przedsięwzięciu 3.2.2. wnioskodawcy, którzy złożyli cztery wybrane przez Radę wnioski na kwotę 4.167,8 tys. zł wycofali te wnioski lub rozwiązali umowy z Zarządem Województwa.

Biorąc zaś pod uwagę stosunek pomocy wypłaconej przez Zarząd Województwa do środków przewidzianych dla danego przedsięwzięcia na lata 2016-2018 – na koniec 2018 r. najbardziej zaawansowane w RPO były realizacje przedsięwzięć 1.4.2. *Inwestycje na rzecz ekologii i OZE w gospodarstwach domowych LGD* (53%) i 2.2.2. *Poprawa estetyki miejscowości obszaru LGD* (16,9%). Do 30 czerwca 2019 r. w przedsięwzięciach tych nie przyznano dalszej pomocy (po zmianach LSR z 10.06. i 19.09.2019 zakładana jest dalsza realizacja jedynie przedsięwzięcia 1.4.2.), kontynuowano zaś wypłacanie przyznanej pomocy – w przedsięwzięciu 1.4.2 wypłacono już 81,8% środków przewidzianych w LSR na okres 2016-2018, a w przedsięwzięciu 2.2.2. – 28,7% ww. środków.

(akta kontroli, str. 673-675)

³⁶ W zakresie monitoringu i ewaluacji strategii RLKS w ramach PROW na lata 2014-2020 (18.08.2017 r.).

³⁷ Pomoc przyznana oznacza operacje do których zawarta została umowa z Zarządem Województwa.

³⁸ 14.864.027 zł wg budżetu określonego w LSR, w wersji obowiązującej na 31.12.2018 r. (EFS i EFRR).

Na dzień 30 czerwca 2019 r. łączna wartość pomocy przyznanej finansowanej z RPO wyniosła 9.337.183 zł, zaś wartość pomocy wypłaconej 2.197.838 zł tj. odpowiednio 62,8% i 14,8% budżetu LSR w zakresie RPO na lata 2018-2023 wg stanu na koniec 2018 r. (przed przyznaniem tzw. bonusu) oraz 48,8% i 11,5% budżetu LSR wg stanu na 30 czerwca 2019 r. (powiększonego o bonus)³⁹.

Na koniec 2018 roku osiągnięto w ramach RPO następujący poziom 12 wskaźników produktu sześciu przedsięwzięć, których realizacja miała się rozpocząć w latach 2016-2018: 67% (jeden wskaźnik), 100% (siedem wskaźników) i ponad 100% wartości przewidzianej do osiągnięcia na koniec 2018 roku (cztery wskaźniki). Stopień realizacji wskaźników produktu przekraczający 100% dotyczył dwóch najbardziej zaawansowanych kwotowo przedsięwzięć na koniec 2018 r.⁴⁰:

- przedsięwzięcia 1.4.2. – 92 wybudowane jednostki wytwarzające energię ciepłą, czyli 115% stanu docelowego na koniec 2018 r. oraz dodatkowa zdolność wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych w ilości 0,39 MW tj. 106% stanu docelowego,
- przedsięwzięciu 2.2.2. – 2,69 ha powierzchni zrewitalizowanych obszarów, co stanowiło 101% stanu docelowego na koniec 2018 r. oraz sześć wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na zrewitalizowanych obszarach tj. 600% stanu docelowego.

Spśród tych przedsięwzięć cztery miały się zakończyć do 2018 roku (1.3.1, 1.4.1, 2.2.1 i 2.2.2), ale realizacja trzech została (zmianą LSR z 10.06.2019 r.) przedłużona do 2021 roku (1.3.1) i do 2023 roku (1.4.2, 2.2.2) oraz zwiększono wszystkie dotyczące ich wskaźniki produktu. Przedsięwzięcie 2.2.1 zostało zaś zakończone ze wskaźnikiem produktu 100%. Ponadto ze znacznym przekroczeniem założonych wskaźników (271% i 192%) zrealizowano przedsięwzięcie 3.3.2⁴¹, które miało się zacząć i skończyć w latach 2019-2021.

Dla 15 (14 od 10.06.2019 r.) wskaźników rezultatu dotyczących pięciu celów szczegółowych, realizowanych w ramach RPO (trzech) lub RPO i PROW (dwa) ustalono zarazem w LSR harmonogram ich osiągania. Zgodnie z planem działania i harmonogramem określonym w zał. nr 3 do LSR, realizacja tych wskaźników miała zostać podjęta dopiero w latach 2019-2021 (realizacja zakładana w latach 2016-2018 wynosiła 0%), a miały one zostać osiągnięte do końca 2021 roku (dziewięć, a po zmianie budżetu LSR z 2019 roku – siedem) lub do końca 2023 roku (sześć, a po zmianie budżetu LSR – siedem). Niemniej już na koniec 2018 roku cztery z nich były w części zrealizowane (poziom realizacji pozostałych 11 wskaźników na koniec 2018 roku wyniósł 0% stanu docelowego, wyznaczonego na lata 2021 lub 2023):

- wskaźnik celu szczegółowego 1.3⁴² wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach dziedzictwa kulturowego i naturalnego, stanowiących atrakcje turystyczne na dzień 31 grudnia 2018 r. i na 30 czerwca 2019 r. został wykonany w 50% stanu docelowego, planowanego na koniec 2023 roku,
- wskaźnik celu szczegółowego 1.4⁴³: produkcja energii ciepłej z nowo wybudowanych /nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE (w MWh/rok) został zrealizowany na 31 grudnia 2018 r. w 28,5%, a na 30 czerwca 2019 r. w 51,3% stanu docelowego, a szacowany spadek emisji gazów cieplarnianych (w tonach równoważnika CO₂) był zrealizowany odpowiednio w 25,5% i 43,4% stanu docelowego (oba stany docelowe wyznaczone na koniec roku 2021),
- w celu szczegółowym 2.2⁴⁴: wskaźnik otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich (w m²) był zrealizowany na 31 grudnia 2018 r. i 30 czerwca 2019 r. w 79,7% stanu docelowego, przewidzianego na koniec 2021 roku.

³⁹ 19.125.875 zł wg budżetu określonego w LSR, w wersji obowiązującej na 30.06.2019 r. (EFS i EFRR).

⁴⁰ Na 30.06.2019 r. nie uległy zmianie w stosunku do 31.12.2018 r.

⁴¹ Zapewnienie wysokiej jakości edukacji przedszkolnej na terenie LGD (w ramach RPO, ze środków EFS). Wskaźniki dotyczyły liczby: nauczycieli objętych wsparciem w programie i dzieci objętych w ramach programu dodatkowymi zajęciami, zwiększającymi ich szanse edukacyjne w edukacji przedszkolnej.

⁴² Wzmocnienie potencjału kulturowo-historycznego obszaru LGD do 2023 r.

⁴³ Wzmocnienie potencjału przyrodniczego obszaru LGD do 2023 r.

⁴⁴ Rewitalizacja wybranych obiektów na terenie LGD na rzecz ich funkcji społecznej, gospodarczej i edukacyjnej oraz estetyki miejscowości do 2023 r.

Wartości wskaźników rezultatu urealniono (dostosowano do aktualnej sytuacji) w zmianach LSR, przyjętych m.in. 19 czerwca 2018 r, 10 czerwca i 19 września 2019 r. W efekcie 10 wskaźników pozostało bez zmian, dwa zmalały, dwa wzrosły, a z jednego zrezygnowano.

(akta kontroli, str. 78-82, 109-113, 126-131, 676-688, 708-714, 767)

b) Wskaźnikami oddziaływania przyjętymi w LSR były:

- Wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności – w odniesieniu do celu ogólnego *Rozwój ekonomiczny LGD w zgodzie z potencjałem naturalnym i kulturowym obszaru do 2023 r.* Stan początkowy ustalony został na 675 (z 2014 r.), a docelowy na 690 (w 2023 r.).
- Obniżenie salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały – w odniesieniu do celu ogólnego *Wzmocnienie standardu życia mieszkańców LGD do 2023 r.* Stan początkowy ustalony został na -27 (z 2014 r.), a docelowy na 10 (w 2023 r.).
- Wzrost przeciętnego miesięcznego dochodu do dyspozycji na osobę w gospodarstwie domowym – w odniesieniu do celu ogólnego *Wzmocnienie współpracy i aktywności lokalnej na rzecz rozwoju LGD do 2023 r.* stan początkowy ustalony został na 1.258,62 zł (z 2014 r.), a docelowy na 1.480,23 zł (w 2023 r.). Źródłem miały być dane statystyczne GUS, liczone dla poziomu województwa. (akta kontroli str. 117-132)

NIK zauważa, że wskaźnik przeciętnego miesięcznego dochodu do dyspozycji na osobę w gospodarstwie domowym był już osiągnięty w roku 2017, kiedy wyniósł 1.542,95 zł, na co wskazują dane Statystycznego Vademecum Samorządowca GUS z 2018 r.⁴⁵ prezentowane dla województwa podlaskiego. Przyjęta wartość docelowa tego wskaźnika oddziaływania okazała się więc niedoszacowana. (akta kontroli str. 719)

W raportach z warsztatów analitycznych na temat realizacji LSR w okresie do końca lat 2017 i 2018 wskazano, że „od 2015 roku, kiedy lokalne strategie były przygotowywane (...), zdecydowanie zmieniło się otoczenie LSR. Mamy dobrą koniunkturę na rynku w wielu gałęziach przemysłu. Widać duże ożywienie gospodarcze. Spada bezrobocie, rosną wynagrodzenia, w miejsce deflacji mamy inflację. To wpływa na wzrost cen towarów, usług i robót. Przedsiębiorcy zgłaszają (...) wiele problemów, z których zasadniczym jest potrzeba tworzenia miejsc pracy, jednak występuje brak zainteresowania pracowników taką ofertą. To powoduje, że w (...) części wskaźników wystąpiły niedoszacowania ich wartości, a w (...) części nie będzie możliwe osiągnięcie zaplanowanych wartości. Środki finansowe, jak się wydaje, będą wykorzystane”. (akta kontroli, str. 238, 246)

Prezes Zarządu LGD (Burmistrz Tykocina) wyjaśnił, że „przy realizacji różnego rodzaju programów, nie są one do końca zbieżne z tym jak na przestrzeni czasu zmieniają się potrzeby lokalnej społeczności”, przez co działania LGD „pomimo usilnych starań nie przynoszą pożądanych skutków. Przykładem tego są „wskaźniki (...) przyjęte przy naborze w ramach EFS⁴⁶ i Programu Aktywności Lokalnej. Ilość uczestników (...) przyjęta we wskaźnikach sprawia, że dla wielu gmin realizacja tych wskaźników jest wręcz niemożliwa (...). Społeczeństwo zamieszkujące na terenie gmin należących do Stowarzyszenia jest już przesycone różnego rodzaju projektami szkoleniowymi a bardzo dobre wsparcie socjalne i coraz mniejszy wskaźnik bezrobocia sprawia, że społeczeństwo osiąga zadowalający poziom finansowy, doskonale radząc sobie w obecnej sytuacji gospodarczej”. (akta kontroli, str. 741)

c) Pismami z 18 i 19 kwietnia 2019 r. Dyrektor Departamentu ROW UMWP powiadomiła Stowarzyszenie, że w związku z zakończonym procesem dokonywania oceny spełnienia przez LGD warunków określonych w § 8 ust. 1 i 3 umowy ramowej, istnieje możliwość ubiegania się o bonus w postaci dodatkowych środków na wsparcie operacji w ramach LSR w ramach PROW. Podwyższenie może nastąpić maksymalnie o 11% środków PROW przewidzianych w umowie ramowej tj. do kwoty 990.000 zł. Zwróciła się zarazem o aktualizację LSR i przedłożenie jej Zarządowi Województwa (Departament ROW)

⁴⁵ <https://bialystok.stat.gov.pl/statystyczne-vademecum-samorzadowca/> (dostęp z 10.10.2019 r.).

⁴⁶ Środkami EFS objęte są cele szczegółowe 3.2 Wyrównywanie szans grup defaworyzowanych w społecznościach lokalnych LGD (dwa przedsięwzięcia) i 3.3 Wsparcie inicjatyw edukacyjnych oraz rozwój kwalifikacji i aktywności zawodowej mieszkańców LGD (trzy przedsięwzięcia).

do 20 maja 2019 r. celem uzgodnienia wprowadzonych zmian. Zatwierdzenie zmian powinno nastąpić w dniach 10-16 czerwca 2019 r., a podpisanie aneksów do 30 czerwca 2019 r.

UMWP powiadomił też LGD o ustaleniu zasad przyznawania bonusów w ramach kamieni milowych ze środków PROW przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz w ramach RPO przez Zarząd Województwa uchwałą nr 33/441/2019 z 9 kwietnia 2019 r. Zgodnie z załącznikiem do ww. uchwały LGD mogła wnioskować maksymalnie o 60% kwoty z EFRR przyznanej w umowie ramowej tj. 1.065.462 euro (4.261.848 zł przy kursie 4 zł/1 euro).

Innych informacji o sposobie dokonania oceny spełnienia warunków określonych w umowie ramowej i wynikach tej oceny LGD nie otrzymywała. (akta kontroli, str. 503, 508-510)

W załączniku do powołanej uchwały (metodologia podwyższania środków) wskazano osiem LGD, w tym N.A.R.E.W., które spełniły warunki wynikające z § 8 ust. 3 umowy ramowej: osiągnięcie do 31 grudnia 2018 r. poziomu 60% każdego wskaźnika produktu przewidzianego do realizacji w latach 2016-2018 i wykorzystanie w tym terminie co najmniej 80% środków finansowych przeznaczonych na wsparcie realizacji LSR w latach 2016-2018 i mogły ubiegać się o podwyższenie wsparcia. (akta kontroli, str. 504-508)

Wg danych Departamentu ROW UMWP: procent wykorzystania zaplanowanych środków finansowych na wsparcie realizacji operacji w ramach LSR 2016-2018 wyniósł w przypadku LGD 99%⁴⁷, procent środków przeznaczonych na utworzenie/utrzymanie miejsc pracy w ramach LSR 45%⁴⁸, zaś poziom realizacji wskaźników produktu przewidzianych na lata 2016-2018 – 93,41%⁴⁹. Wartość wskaźników zrealizowanych w ponad 100% przyjmowano jako 100%. (akta kontroli, str. 747-758)

W związku z ww. uchwałą Zarządu Województwa, Dyrektor biura LGD pismem z 12 kwietnia 2019 r. zwróciła się do Burmistrzów i Wójtów Gmin LGD o propozycje co do rozdysponowania dodatkowych środków na działania w poszczególnych gminach. Walne Zebranie 10 czerwca 2019 r. uchwaliło zmiany w LSR odnośnie wykorzystania zwiększonych środków i zmienioną LSR przekazano nazajutrz UMWP.

(akta kontroli, str. 115-132, 511)

W przekazanej UMWP i zaakceptowanej przez Zarząd Województwa LSR w szczególności zwiększono budżet LGD z łącznej kwoty 27.094.027 zł do 32.345.875 zł tj. o 5.251.848 zł. Wzrost ten objął środki na wsparcie realizacji operacji LSR⁵⁰, pochodzące z PROW (z 9.000.000 zł do 9.990.000 zł) i EFR (z 7.103.081 zł do 11.364.929 zł), zaś środki z EFS pozostały bez zmian (7.760.946 zł).

Zwiększone środki przeznaczono w LSR na pięć przedsięwzięć, w tym cztery już istniejące: 1.2.1⁵¹ – 490.000 zł (wzrost do 4.990.000 zł), 1.2.2⁵² – 500.000 zł (nowe przedsięwzięcie), 1.3.1⁵³ – 460.000 zł (wzrost do 1.957.212,82 zł), 1.4.2⁵⁴ – 810.000 zł (wzrost do 1.775.619,46 zł) i 2.2.2⁵⁵ – 4.801.848 zł (wzrost do 7.120.833,85 zł). Budżet przedsięwzięć 1.2.1 i 1.2.2. zwiększono ze środków PROW, a przedsięwzięć 1.3.1., 1.4.2 i 2.2.2 – ze środków EFR (w ramach RPO). Zgodnie z planem działania wskazującym harmonogram osiągania wskaźników (zał. 3 do LSR⁵⁶) przedsięwzięcia 1.2.1, 1.2.2 i 1.3.1 mają zostać zrealizowane do końca 2021 roku, a pozostałe dwa przedsięwzięcia – do końca 2023 roku. Łącznie dla tych przedsięwzięć określono 12 wskaźników produktu, w tym dwa wskaźniki dla nowego przedsięwzięcia 1.2.2 oraz 10 wskaźników dla pozostałych czterech przedsięwzięć, z czego osiem zwiększono, a dwa pozostawiono bez zmian.

(akta kontroli, str. 104-106, 120-122)

⁴⁷ Kwota pomocy przyznanej wyniosła 13.391.667,91 zł a kwota środków zaplanowanych 13.533.081 zł.

⁴⁸ Kwota środków wykorzystanych wyniosła 2.012.259 zł a kwota środków zaplanowanych 4.500.000 zł.

⁴⁹ Z 18 rozliczonych wskaźników produktu pięć ustalono na poziomie od 66,7% do 90,9%, a 13 – 100%.

⁵⁰ Środki dotyczące współpracy, kosztów bieżących i aktywizacji pozostały bez zmian na poziomie 3.230.000 zł.

⁵¹ Podejmowanie i rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze LGD.

⁵² Tworzenie inkubatorów przetwórstwa lokalnego.

⁵³ Dbalność o obiekty zabytkowe obszaru LGD.

⁵⁴ Inwestycje na rzecz ekologii i OZE w gospodarstwach domowych LGD.

⁵⁵ Poprawa estetyki miejscowości obszaru LGD.

⁵⁶ Zmiana LSR z 10.06 i 19.09.2019 r.

d) LGD nie realizowała jako beneficjent projektów (operacji) w ramach RPO.

Objęta badaniem umowa o przyznaniu pomocy z 22 lipca 2016 r. (ze środków PROW) określała w § 3 ust. 2 jako wskaźnik osiągnięcia celu operacji finansowy postęp we wdrażaniu LSR w zakresie wsparcia o którym mowa w art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013, a jako miernik postępu – wartość podstawy ustalenia kwoty pomocy. Umowa nie wprowadzała wymogu osiągnięcia określonego poziomu tych wskaźników.

Stwierzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK pozytywnie ocenia przestrzeganie przez LGD obowiązków, określonych umową ramową z 17 maja 2016 r. i umową o przyznaniu pomocy z 22 lipca 2016 r. Zalecenia wynikające z kontroli realizacji LSR przeprowadzonych przez UMWP zostały wykonane. Opóźnienie w realizacji dwóch zaleceń z 2017 roku, dotyczących m.in. statutu LGD (wynoszące od trzech do sześciu miesięcy) nie wywarło wpływu na realizację LSR. Założone wskaźniki produktu i rezultatu były weryfikowane i dostosowywane do aktualnej sytuacji. LGD do 30 czerwca 2019 r. przeprowadziła 21 naborów i wybrała 41 operacji w ramach RPO. Realizacja wybranych do końca 2018 roku projektów, w tym 27 operacji w ramach RPO pozwoliła osiągnąć na koniec 2018 roku ponad 93% poziomu wskaźników produktu, przewidzianego do uzyskania w latach 2016-2018 i wykorzystać 99% środków finansowych przeznaczonych na wsparcie realizacji operacji LSR w tym okresie. W efekcie LGD uzyskała (aneksem do umowy ramowej z 10 czerwca 2019 r.) zwiększenie środków finansowych na ten cel o łącznie 5.251.848 zł w ramach PROW (990.000 zł) i RPO (4.261.848 zł). Zmodyfikowano zarazem LSR, określając w niej przeznaczenie zwiększonego budżetu i przewidziane do uzyskania wskaźniki.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

Wobec usunięcia stwierdzonej nieprawidłowości jeszcze przed wszczęciem kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag, ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

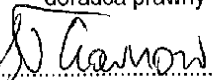
Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Białymstoku. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Białystok, 5 grudnia 2019 r.

Kontroler:

Sławomir Czamow
doradca prawny

.....
podpis

p.o. DYREKTORA DELEGATURY
Najwyższej Izby Kontroli w Białymstoku
Agata Ciupa

.....
podpis